

זמרה:

07

מה הופך שיר ללהיט

המעבד
נפתלי משה
שניצלער
בראיון אורח
מיוחד

12

זמרה אלקטרונית

טור חדש, מאת אמן המוזיקה
האלקטרונית יוחנן אורי

13

אני מוכשר אבל שונא פרסום

מוישי ויטמן

16

ספר תורה שנהפך לתוף בידי הנאצים

הרב ישראל גולדווטר בכתבה
כואבת על חילול הקודש – והרוח
שניצחה

לא מכונה אוטמטית

לשיר מסוים, לשינוי ווליום, או לכל עניין אחר – כדאי לקחת בחשבון כמה נקודות חשובות:

ראשית, יש בעל אירוע. הוא זה שהזמין, והוא זה שמממן. מראש סוכמו איתו הדברים, ואנחנו מחויבים לפעול לפי בקשותיו ורצונו. לעיתים מגיעות בקשות נוספות מהקהל, אך לא תמיד ניתן להיענות להן, במיוחד אם הן אינן תואמות את מה שסוכם עם מי שאחראי על האירוע.

ושנית, אנשי התזמורת – הזמרים, הנגנים, אנשי הסאונד – אינם מכונה. גם הם בני אדם, עם רגשות, עומס, וימים מתישים. תפקידנו הוא להניח הכול בצד ולהתמסר לשמחת החתן והכלה. אך כאשר פנייה נעשית בצורה לא נעימה, גם אם הבקשה עצמה לגיטימית, הדבר עלול לפגוע בריכוז, באנרגיה, וביכולת לשמח כפי שכולנו רוצים.

אנו עומדים בימים של חודש טבת, חודש שבו אנו מדגישים את 'אם אשכחך ירושלים.. על ראש שמחתי', זמן להתבונן ולדעת, שהגלות מגיעה לכל דבר ולכל מקום, מכיוון שאנו עוסקים במוזיקה ובכלי נגינה, יש לנו את הזכות, לארח את ההיסטוריון המומחה הרב ישראל גולדווסר, בכתה מרתקת וכואבת, על הדבר הקדוש ביותר, ספר תורה, של"ע הפך לכלי נגינה ע"י הנאצים ימ"ש. ובכל זאת שמך לא שכחנו.

בנוסף, המגזין ממשיך להרחיב אופקים. אנו חיים בדור שבו המוזיקה האלקטרונית הפכה לחלק בלתי נפרד מהעשייה המוזיקלית, ומתוך כך אנו שמחים לפתוח מדור חדש, טור קבוע מאת הקלידן והמעבד האלקטרוני יוחנן אורי, שיאיר ויעשיר את התחום מזווית מקצועית ומעמיקה.

יהי רצון שנזכה בקרוב לגאולה השלימה.

שלום לכם, קוראי ומנויי מגזין "זמרה" היקרים, ברוכים הבאים לגיליון השלישי!!

ברצוני לשתף אתכם בסיפור קטן שקרה לי לאחרונה, סיפור יומיומי לכאורה, אך כזה שעורר בי רצון לשתף.

באחד הערבים הגעתי לנגן בחתונה, באולם שבו אני מופיע לא מעט פעמים. זה היה יום עמוס במיוחד, לאחר תקופה של עומס ועשייה, והגעתי לאירוע עייף יותר מהרגיל. כמובן, מבחינת החתן והכלה – ובצדק – אין לכך כל משמעות. עבורם זהו אירוע של פעם בחיים, ועלינו, אנשי התזמורת, מוטלת האחריות לשמח ולרומם.

לקחתי לעצמי כמה דקות שקטות, כדי לאסוף כוחות ולהתמלא באנרגיה, ובסיוע משמים החלה חתונה שמחה ומרוממת. מאחר שמדובר בקהילה שאני מכיר היטב, עם ניסיון והיכרות מוקדמת עם הסגנון והשירים, הכול נראה בדרך הנכונה והטובה.

אלא שבשלב מסוים, דווקא בשיא הריקודים, ניגש אליי אחד המשתתפים – שנראה כקרוב משפחה – ופנה אליי בקול רם, מול קהל רב. הוא טען שהווליום גבוה מדי, שהמוזיקה אינה מתאימה, והדברים נאמרו בצורה שפגעה והכאיבה.

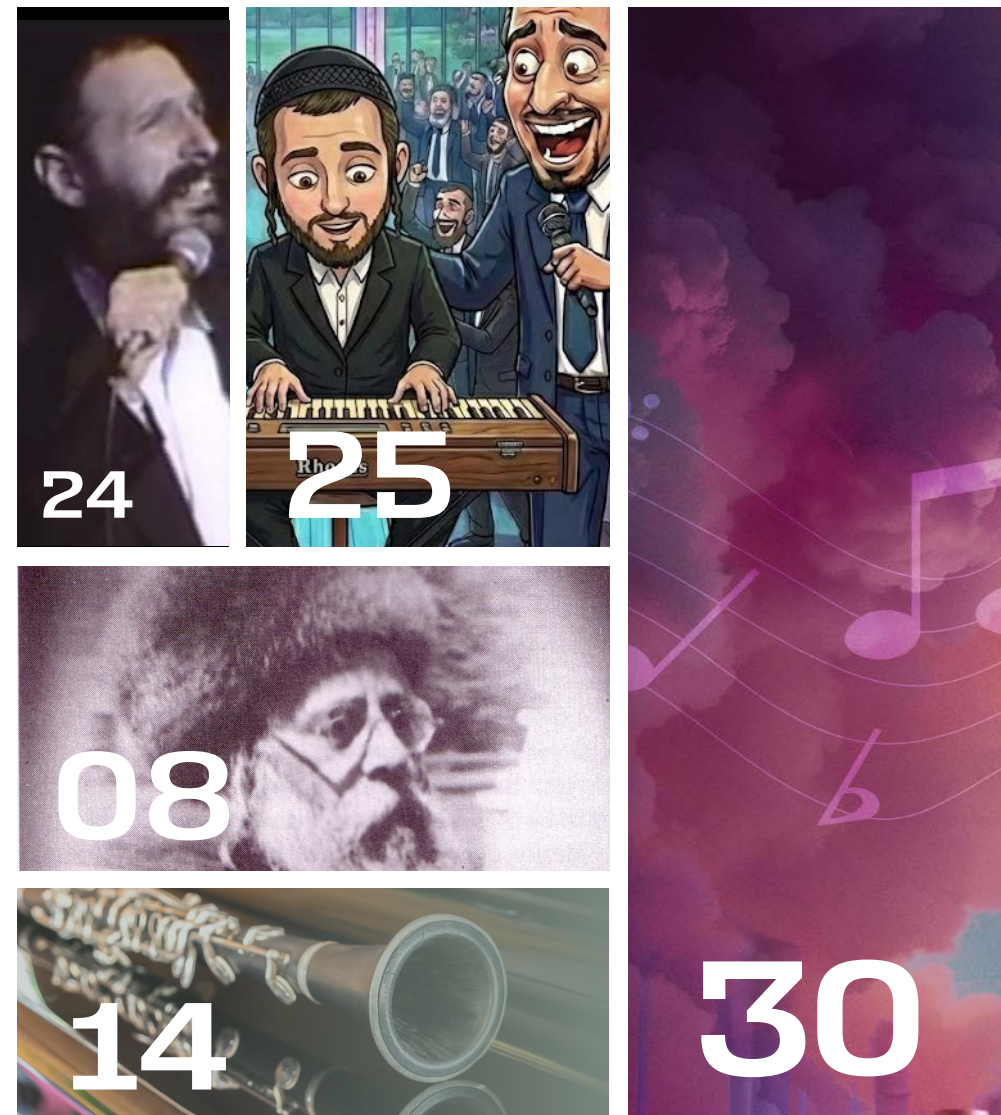
איני נכנס כאן לנושא הווליום עצמו. זהו עניין מורכב שמעסיק את אנשי התזמורת לא מעט: מצד אחד צעירים המבקשים עוצמה, ומצד שני מבוגרים שמתקשים לשהות באולם. בעיניי יש צורך אמיתי ודחוף למצוא פתרון מאוזן. אך לא זו נקודת הדברים כעת.

אותה פנייה, ובעיקר האופן שבו נאמרו הדברים, גרמה לכך שכל האנרגיה וההתכוונות הפנימית פשוט דעכו. ניסיתי לבקש שיפסיק לצעוק, אך הדבר רק הגביר את המתח, והדברים הלכו והחריפו.

בשלב הזה הרגשתי שאני זקוק לעצירה. יצאתי למספר דקות, נשמתי אוויר, וברוך השם הצלחתי לחזור לבמה, לאנרגיה, ולהמשיך את החתונה בשמחה.

מדוע אני משתף בכל זה? לא מתוך טענה, ולא מתוך ביקורת, ייתכן מאד שהטענה שלו הייתה צודקת, יש לי רק בקשה קטנה להבנה הדדית.

כאשר אתם מגיעים לאירוע, ופונים אל אנשי התזמורת בבקשה

ניגונו של בעל ה'בני יששכר'
הרב יוסף משה כהנא

שמיעה אבסולוטית
יואלי צישנסקי

דחיינות פרק 2
ר' יואל קאהן

אקורד למתחיל
מן השמים - זאנוויל וינברגר

רוצה ניסוח חריף יותר?
פנחס הירשנבוים

מה האשראי מספר עליך?
שלום זיכרמן

בקרכבו!!!

הצטרפו לאינדקס הגדול של מגזין זמרה

מזמינים אתכם להצטרף לאינדקס של 'מגזין זמרה'. רישום קצר יבטיח שהעסק שלכם יהיה זמין ונגיש לאלפי המנויים.

בקרכבו!!!

האינדקס הגדול של נותני שירות, בתחום האירועים והחתונות

מאגר ענק של ענף החתונות והאירועים, תזמורות, זמרים, אולמות, קייטרינג, צלמים ונותני שירות נוספים, במקום אחד ונגיש.

בקשות שירים

מחפשים שיר? או מחרוזת מוזיקלית לאירוע? ניתן לפנות אלינו ונשתדל לסייע. הבהרה: איננו מעבירים חומרים המוגנים בזכויות יוצרים.

מילות השיר

מחפשים את המילים לשיר מסוים? כאן תוכלו לקבל את מילות השירים בהתאם לבקשתכם.

המערכת בשלבי הקמה אחרונים, אנא התאזרו בסבלנות...

לתשומת לב!

המערכת נמצאת בשלבי הקמה. אנו פועלים לספק את המענה הטוב ביותר לכל בקשה, אך ייתכן שחלק מהפניות טרם זכו לטיפול. נציין כי אין באפשרותנו להתחייב למענה עבור כל בקשה המתקבלת.

הבקשות מקבלות מענה ישירות למייל, ולא מתפרסמות בתוך המגזין.

ממש חיכינו לזה! איזה השקעה! מילים, תוכן, מגישים, גרפיקה, משהו יוצא דופן! תודה רבה!

מ.א.

תודה רבה על המגזין המדהים והתכנים המעניינים. אם זה היה בפרויקט היה הרבה יותר נח, כיוון שמגזין בדיגיטל ממש קשה לקריאה. דוד ה.

אני לא יודע איפה ניתן לכתוב תגובות במדורים השונים, אבל יש משהו אחד שמאוד מאוד מעניין לומר, ונהייתי שחלק ממנו פלקוביץ כתב במדור

מה שבטוח: שהגיליון מושלם! אפשר רק להוסיף אך לא חסר בו כלום!!

תודה ושוב תודה.

אלי ו.

האם כל המוזיקאים מזהים טונים ע"פ שמיעה? כלומר שיכולים לשמוע טון ולומר 'זה סי במול' לדוגמה, או שזה כישרון שבודדים התברכו בו?

ובנוסף אחר: האם עלי לדעת להבחין בטונים בשביל להיות זמר/נגן?

עמרם ס.

לתגובות הערות והארות Y@FREID.CO.IL

ניגונו של הרה"ק בעל ה'בני יששכר' זיע"א

כמנהגו הטוב, וראה האר"י הקדוש מלאכי צבקות יורדים, ידודון ידודון לבוא לביתו להשתעשע בשריו, ותיכף ומיד הסתכל האר"י הקדוש כי בא מלאך אחד וסילק לכל מחנה המלאכים... על דבר אשר שהיה יושב בזרועות מגולים ואף גם שלא היה הכובע על ראשו. וכשהרגיש הרב האריז"ל בדבר, שלח את רבי חיים וויטאל ז"ל שילך לגלות את אזנו של רבי ישראל כי מלאכי עליון היו משתעשעים עמו על שולחנו, ונסתלקו כי לא ישב בפחד ובאימה לפני השולחן אשר לפני ה'. כשמוע זאת רבי ישראל אחזתו רעדה ועמד מרעיד, וישב בשולחנו מעוטף בגליתו וכובע על ראשו וחזר לשורר בגילה וברעדה, ותיכף ומיד היו מלאכי אלקים

לרגל יומא דהילולא י"ח טבת, עם חשיפה מרתקת ומעניינת, על הדרך שבו נמסר הניגון הקדוש, איש מפי איש, עד לדורנו אנו, ועל הצורה והאופן בו הושר הניגון הק"ע"י מחבר הניגון בעל הילולא הרה"ק הבני יששכר זי"ע בשולחנו הטהור לפני כמאתיים שנה.

אחד מפיוטי ליל שבת קודש אשר נתקבלו בתפוצות ישראל באהדה רבה, ומושר בדביקות רבה בגעגועים ובתפילה ובקשה, הוא הפזמון "קה רבון עלם ועלמא", שחובר ע"י הרה"ר רבי ישראל נג'ארה זי"ע, וכפי אשר נודע ניגונים רבים חוברו על הפיוט הקדוש, מפורסמים יותר או מפורסמים פחות, שמחברים את המשורר לפירוש המילים הפשוט והמתבקש, פרוק ית ענך, למקדשך טוב, והמנגינה המרגשת והמפורסמת ביותר היא כמובן לחנו של הרה"ק בעל הבני יששכר זי"ע, שהחודש חל יום הילולא (י"ח טבת) ובראשונה על מחבר השיר, רבי ישראל ב"ר משה נג'ארה, נולד בדמשק בשנת שט"ו, וחיבר שירים ופזמונים רבים מאוד, חלקם התקבלו בכלל ישראל ובכללם הפזמון: "קה ריבון עלם ועלמא". מה שמציינים עליו בספרי ההיסטוריה, שכינור היה בידי שבו ניגן והלחין את שיריו. ר' ישראל נג'ארה היה גם חזן בעל קול חזק וערב, ועלה לצפת, שם חיבר והוציא לראשונה את ספרו זמירות ישראל (צפת שמ"ז) (בו מופיע שיר זה. עקב מגפה קשה שפרצה בצפת הוכרח לעזוב את המקום, וכיהן כרב וש"ץ בקהילה היהודית בעזה עד שנת שע"ט.

רבים וגדולים שבו ווודו לשיריו, והעיד עליו האר"י הקדוש ז"ל שהיה ניצוץ מנשמת דוד המלך עליו השלום (שבט מוסר פרק לד, אות יח) וכפי שכתב בשם הגדולים להחיד"א (מערכת ספרים ז, אות כז): "וכתבו משם רבנו האר"י ז"ל אשר שירותיו חשובים בשמים".

בספרים מובא סיפור ידוע על שיריו של רבי ישראל, כיצד המלאכים היו באים אליו בכל ליל שבת: "מעשה היה בימי האר"י הקדוש ז"ל, שהיה דר בעירו החכם רבי ישראל נג'ארה ע"ה שהיה נעים זמירות ישראל, ופעם אחת בליל שבת קודש היה החכם הנזכר משורר על שולחנו

היה קרוב לגיל תשעים שנה. ר' יוס'ל זה קיבל את הניגון הזה במדויק, מפי יהודי אחר (שלצערנו אין אנו יודעים את שמו), שהוא היה נוכח בשולחנו הטהור של ה"בני יששכר" ושר ניגון זה בהיותו בגיל 90 בדיוק מוחלט לר' יוס'ל פרנקל, והוא חזר על כך בצורה אותנטית לר' ישראל דוד זצ"ל, וכך נותר הניגון בצורה מדויקת ואותנטית עד עצם היום הזה.

העד ששמע מפי ה"בני יששכר", תיאר לשומעו ר' יוס'ל ז"ל, את מעמד הנגינה בשולחנו של ה"בני יששכר" (בסביבות שנות תק"צ-ת"ר, בעל "בני יששכר" נפטר בי"ח בטבת תר"א), כאשר שורר הבני יששכר בעצמו ניגון זה בהשתפכות הנפש, ובבכיות נוראות, בתחנונים ובפצירה, בחיל ורעדה, והיה המעמד להתעלות והתעוררות נוראה לכל המסתופפים בצל הקדוש.

אנו כמובן הקלטנו את ר' ישראל דוד זה, כשהוא שר ניגון זה בהתרגשות, וחזר כמה פעמים על כך, כי ניגון זה הוא עם כל ההטיות והתנועות הם מדויקות לגמרי! כפי שקיבל איש מפי איש עד לזה ששמעו מפיו של הרה"ק בעל בני יששכר זי"ע.

יצוין כי ניגון זה אכן מוכר וידוע, כפי שצוין בספר "הרבי צבי אלימלך מדינוב", אחד מתוך 19 ניגונים ששר הרה"ק בעל הבני יששכר זי"ע, בחצר הרה"ק מבלאזוב ארה"ב שר האדמו"ר ניגון זה בדבקות, ורבים נהרו בליל שבת לשמוע ניגון זה מפיו. בחצרות "תולדות אהרן" "תולדות אברהם יצחק" ו"שומרי אמונים" קבלו ניגון זה מהרה"ק ר' אהרלה בעל שומרי אמונים צוק"ל, שקיבלו מחצר הקדוש בלאזוב דינוב, ומאז משוררים אותו בלילי שבתות עד היום, בשינויים קלים מכפי ששמענו מר' ישראל דוד זצ"ל. (היום התפרסם השיר בעוד הרבה מקומות וחצרות כגון בחצר הקדוש בעלזא והמשפיע הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א. כמו כן זה נתפרסם בתקליט "**לחיים טיש 5**" ואכן עד היום כל מי ומתי שמשוררים שיר ולחן קדוש זה, מתעורר ומתרגש ביותר, ויהי רצון שזכות בעל הילולא המפורסם בצדקתו וקדושתו ותורתו בכל קצבי תבל, יגן עלינו ועל כל עם ישראל וישפיע השפעות טובות לכל השרים ניגונו הקדוש.

שלום וברכה, הכבוד לנו לארח בזמרה את אחד מגדולי המעבדים במגזר החרדי, השם המוביל בעיבוד חסידי הרה"ח ר' נפתלי משה שניצלר, שבין עיבוד לעיבוד פינה מזמנו לענות על כמה שאלות, ולהעניק מניסיונו הרב תובנות ורעיונות, לטובת קוראי ומנויי זמרה.

מהו בעיניך האתגר הבולט ביותר כיום למי שעובד ויוצר במוזיקה?

לדעתי האתגר המרכזי היום הוא כלכלי. לאו דווקא להרוויח, אלא לפחות לא להפסיד. אני לא מדבר על עבודה באירועים, אלא על העיסוק היצירתי עצמו, יצירה והפקת אלבומים ושירים ששם הרווח אינו

ברור ומוכרח. כי למעשה, רובם של היוצרים והזמרים, פועלים מתוך אהבה ותשוקה גדולה למוזיקה, גם כשהם יודעים שזה לא בהכרח מקור הכנסה יציב. בנוסף לכך, בעידן שבו קיימים כלי AI וטכנולוגיות מתקדמות שמאפשרות ליצור ולהעתיק מוזיקה בקלות יחסית, הערך הכלכלי של שיר או אלבום ירד משמעותית.

בעידן של קליפים ויחסי ציבור – היכן עומד הכישרון?

מניסיון של שנים, הצגת כישרון תמיד הייתה אתגר, עוד הרבה לפני עידן הפרסום והרשתות. גם אז, כשהזמר עמד מול הקהל ושאל את עצמו אם הוא מספיק טוב, היה ברור שמה שמחזיק לאורך זמן הוא לא החשיפה, אלא האמת.

מי שמנסה להיות משהו שזה לא הוא או להיות משהו אחר – זה לא מחזיק מעמד. ומי שמביא את עצמו באמת, גם אם הדרך ארוכה יותר, נשאר רלוונטי לאורך זמן.

איזה שינוי היית רוצה לראות בעולם המוזיקה בשנים הקרובות?

למען האמת, אני מרוצה מאד מהמצב כיום, למרות שמצד אחד, עם התקדמות הטכנולוגיה, גם כאלו שהם לא מאד מקצועיים, והם בתחילת דרכם, יכולים להצליח להביא חומרים טובים, אבל בסופו של דבר זו ברכה, כאשר האפשרויות ליצור גדלות יותר ויותר.

מה לדעתך הופך שיר ל'להיט' וגורם לקהל להתחבר לשיר מסוים?

החיבור לשיר דומה מאוד לחיבור בין אדם ליועץ ופסיכולוג, כל אחד בוחר ללכת לזה שמרגיש לו שמבין אותו. לפעמים זה הטקסט, לפעמים זו המנגינה, ולפעמים שילוב שקשה להסביר. מנגינה יפה חשובה,

אבל הנקודה המרכזית היא החיבור. הנקודה היא, כאשר מלחינים שיר, לא לחשוב מה אחרים יאהבו, אלא מה באמת מדבר מתוך מבפנים.

פחות חישובים של "מה יהיה להיט", ויותר מקום לאמת. אני רואה לא מעט יוצרים שמנסים לחקות שירים שכבר הצליחו, מתוך מחשבה שזה יביא תוצאה דומה. בעיניי, שיר טוב נולד משאלה אחת פשוטה: מאיזה מקום פנימי הוא מגיע?

כמה מקום יש באמת לחדשנות מול שמרנות?

יש הרבה מקום לחדשנות, ואפילו יותר מבעבר, אבל צריך לדעת לשלב את זה בצורה נכונה. הקהל אוהב לשמוע דברים עדכניים וחדשים, כל עוד זה נשמע מוכר לאוזן. חריגה גדולה מדי מהקו שרגילים אליו, עלול ליצור ניתוק. האתגר הוא לחדש – בלי לאבד את החיבור ולא להתרחק יותר מדי.

אם היית יכול להעביר מסר אחד לעולם המוזיקה – מה הוא היה?

להיות אותנטי. אם אדם מרגיש שאין לו משהו אמיתי להביא מעצמו, אולי כדאי שיעצור ויבדוק אם זה המקום הנכון עבורו. מוזיקה אמיתית מתחילה באמת פנימית, ומשם הכול נבנה.

לחצו כאן להצטרפות לקבלת מגזין 'זמרה' במייל ללא עלות
או שלחו אימייל לכתובת S@FREID.CO.IL עם המילה 'מגזין'

ניגונים מאפילה לאורה גדולה

בחודש טבת, בו הלילות עדיין ארוכים, וגם בשעות היום השמים חשוכים וקודרים ומטר ניתן על הארץ בחזקה, אך מנגד מידי ערב מלאים כל אולמי השמחות בחוגגים השמחים בנישואי קרוביהם וידידיהם, נזכר אני בסיפוריהם של שני ניגונים, על שני אחים, שבעוד הם שרו את הניגונים בשעות חשיכה וימים קודרים, רבים כיום שרים אותם בעת שמלווים הם את החתן והכלה אל מתחת לחופה ביום המאיר ביותר בימי חייהם.

שני האחים, רבי עזריאל הי"ד ורבי יוסל'ה ז"ל מנדלבוים, חסידי באבוב, טרם השואה האיומה היו הם מקורבים להרה"ק הקדושת ציון' מבאבוב זי"ע הי"ד, וכשם שהיה רבם הגדול מלחין ניגונים לרוב בחסד עליון, היו גם הם מלחינים של ניגונים מפורסמים

רבים המושרים עד היום בבתי וקהילות ישראל. חוץ לכך היו גם מפורסמים בקולם הערב שהיה נשמע למרחקים להנאת אלפי החסידים וחובבי החזנות שהיו מאזינים תדיר לשירתם הנפלאה. האחים החסידים היו גם כן ידועים כעובדי ה' ות"ח שתפילתם תחנונים ועולם הניגון עבורם דרך בעבודת הבורא.

רבי עזריאל, כפי שמסופר, היה עני מרוד, ובביתו הדל בימות החורף, היו המים מטפטפים מהתקרה. אך חיי העניות בקור הנורא לא העיבו על מצב רוחו, וכחסידי

הרה"ק בעל הקדושת ציון' מבאבוב זי"ע

נאמן תמיד היתה צהלתו על פניו, והיה מקרין שמחה ועידוד לכל הסובבים אותו. בשל כך, טפטופי הגשם בביתו לא הטרידו אותו, להיפך, שמשו לו ככלי ליצירת קצב, שעל ידו הלחין את הניגון המפורסם עמו מלווים את החתן והכלה לחופתם בקהילות

ישראל עד ימינו אנו. רבי עזריאל עלה על המוקד עקה שבימי השואה, הי"ד. רבי יוסל'ה, אם כי היה מלחין פורה מאוד של ניגונים וקטעי חזנות לרוב, בכל זאת היה דבק בניגוני רבו הקדוש מבאבוב, ובהזדמנויות רבות היה משמח בהם את הסובבים אותו, וכפי שמספר

הגאון רבי ישראל מאיר

לאו שליט"א,

שבימי השואה,

בהיותו ילד קט

יחד עם אחיו

ר' נפתלי ז"ל

במחנה העבודה

בטשנסטשוב,

נסכו עידוד ותקווה

בתנאים הנוראים

ובשעות הקשות ביותר

משירתו המשתפכת בדיקות

וגעגועים של רבי יוסל'ה כשהוא

שר את הניגון של רבו על המילים

'מקדש מלך עיר מלוכה קומי צאי מתוך

ההפיכה, רב לך שבת בעמק הבכא והוא

יחמול עליך חמלה! גם ניגון זה נוהגים

רבים לשיר תחת החופה. רבי יוסל'ה ניצל

בנסים מהשואה והגיע לארה"ב, שם היה

דבוק באדמו"ר רבי שלמה מבאבוב זצ"ל,

והמשיך לשמח את ישראל בשירה

וזמרה חסידית טהורה.

שמיעה אבסולוטית

1. האם כל מוזיקאי (זמר, נגן, מלחין) יודע לזהות טונים מדויקים לפי שמיעה בלבד?

התשובה היא: לא. בפרט היום, כשרבים עוסקים במוזיקה ללא שום כישורים אמיתיים, כל אחד מנסה את מזלו באומנות זו

2. האם היכולת לזהות טון מוחלט היא מיומנות נרכשת שניתן לפתח עם אימון, או שמדובר בכישרון נדיר (שמיעה מוחלטת) שרק מיעוט נולדים אותו?

כמו בכל אומנות יש כאלה שנולדו עם זה - מתנת שמים. חשוב לציין שלפעמים זה הופך למטרד, תחשוב למשל על מוזיקאי שמקליט נגנים שוב ושוב, ולא יכול להתקדם כי הנגינה לא יושבת לו באוזן ב 100% על הטון בשיא הדיוק, זה לא טוב מהסיבה שמה לעשות? כזאת היא המוזיקה האנושית, יש רק 90 אחוז דיוק... 100% דיוק ישמע מחשב. בשאלה הבאה נצלול קצת יותר.

3. מה ההבדל המעשי בין שמיעה מוחלטת לשמיעה יחסית, והאם שמיעה יחסית מספיקה לעבודה מוזיקלית מקצועית?

שמיעה מוחלטת או 'שמיעה אבסולוטית', הכוונה ליכולת הזיהוי של סאונד מסוים כצליל / תיו מדויק, לדוגמא: הצליל הארוך של הטלפון הקווי המיתולוגי הוא הצליל "לה", יש אנשים שמזהים צלילים מהחיים בשמם ברגע שהם שומעים אותם

שמיעה יחסית היא היכולת להבין את המרחק בין הצלילים, אם תשמיע לו למשל את הצליל לה, אני כבר אדע להמשיך ולזהות לבד את דו את רה ואת שאר הצלילים לפי המרחק שלהם מהצליל לה, בדיוק כפי שאם תשים אותי על מדרגה מסוימת עם כיסויי עיניים, ותודיע לי שזו מדרגה מס 9, אני אדע בעצמי לספור עד למדרגה מס 15 ולומר לך שזו מדרגה מספר 15

תרגול של המרווחים בין תיו לתיו, ע"י מנגינות קליטות מסוימות יכול מאוד לעזור לרכוש שמיעה יחסית.

לגבי החלק השני של השאלה: רוב המוזיקאים בעולם עובדים עם שמיעה יחסית ולא עם שמיעה אבסולוטית

5. האם נדרש ממוזיקאי לדעת "לקרוא" טונים במונחים תאורטיים, או שמספיק לשמוע נכון, לכוון את הקול / הכלי, ולעבוד בצורה מדויקת בפועל?

בשביל ליצור מוזיקה ולנגן בכל רמה שהיא לא צריך לדעת לקרוא ולו תיו אחד, בדיוק כפי שבשביל לשוחח עם אנשים לא נדרש ידע קרוא וכתוב.

התווים נוצרו בדיוק מאותה סיבה שנוצרו אותיות, זה סימנים, בכדי לסמן לנגנים מה ואיך לנגן בדיוק

היו המון זמרים, מלחינים ויוצרים דגולים ומפורסים שלא ידעו לקרוא תווים, וזה לא מנע מהם ליצור את היצירות הגדולות בעולם, כדוגמת ר' יענקל תלמוד המלחין המפורסם לבית גור ועוד

6. באילו תחומים מוזיקליים (שירה, נגינה, אולפן, הלחנה, ליווי) יש יתרון ממשי ליכולת זיהוי טונים, ובאילו תחומים אין לכך כמעט משמעות?

שאלה מצוינת! אני חושב שנגנים עם שמיעה אבסולוטית זו מעלה, כי הם כנראה ינגנו צלילים מדויקים יותר, כמו כן בתחום השירה. טכנאי סאונד ומיקס חייבים שמיעה טובה מאוד, ולשמיעה אבסולוטית יש יתרון גדול מאוד בתחום הזה, בתחום ההלחנה - הלחמה / הגברה, אין לזה משמעות

7. איך מפתחים כישרון זיהוי טונים?

ניתן לתרגל זאת ע"י תרגילים שונים, התרגיל הפשוט וההתחלתי לדוגמא, הוא להתאמן לזהות צליל אחד מסוים, למשל את הצליל לה שהוא כבר מוכר לרובנו מהטלפון הקווי כאמור, וכאשר הוא יהיה חזק אצלנו, נוכל לזהות דרכו את שאר הצלילים, ע"י טיפוס ביניהם

8. אם אין לי יכולת לזהות טון מדויק לפי שמיעה – האם זה משהו שצריך להדאיג זמר/נגן בתחילת או באמצע הדרך, או שלא?

לא, אבל אני תמיד אומר שעצם ידיעת המחלה היא חצי רפואה, ואם בזכות שאתה יודע שזה חסר לך אתה תלך לתרגל ולהשתפר, זו כבר סיבה לשמוח ולהתעודד, ולהתכוון לעליית המחירים שלך מיד אחרי רכישת הכישורים הנ"ל בכפוף לתקנון*

על מה תרצו לקרוא במגזין הבא? כתבו לי

מושג מוזיקלי / דינמיקה

דמיינו שאתם מקשיבים לאדם שמדבר באותו עוצמה בדיוק במשך שעה, זה היה משעמם, נכון? במוזיקה, דינמיקה היא "ווליום" הרגש. זהו המושג שמתאר את שינויי העוצמה בנגינה.

הדינמיקה היא הכלי החזק של המוזיקאי לספר סיפור: פיאנו (Piano): נגינה חלשה ושקטה, שיוצרת אינטימיות או סוד. פורטה (Forte): נגינה חזקה ועוצמתית, שמשררת ביטחון או סערה. הקסם האמיתי קורה במעברים - כשהמוזיקה מתגברת בהדרגה (קרשנדו) ומרימה את הקהל מהכיסא, או נחלשת פתאום (דימינואנדו) וגורמת לכולם לעצור את הנשימה. בלי דינמיקה, המוזיקה היא רק "רעש" מסודר; עם דינמיקה, היא הופכת לסיפור.

לא רק מה רואים אלא מה שמאחורי זה:

כך נראים יחסי הציבור של קונטרול

בעידן ובזמן שבו כל קליפ, קמפיין או מהלך תקשורתי נמדד לפי מספר הצפיות והלייקים, נדמה שיחסי הציבור הפכו למרוץ אחרי ה"חדש". אבל בקונטרול בחרו דרך אחרת. לא לרדוף רק אחרי מה שרואים בקליפ על המסך, אלא לבנות את מה שמתרחש מאחורי הקלעים, את הסיפור, את ההקשר ואת הרגש

שמעניק לתוכן חיים ארוכים הרבה יותר מעוד רגע ויראלי חולף.

יחסי ציבור, כפי שאנחנו רואים אותם בקונטרול, אינם מסתכמים בהפצה טכנית של הודעה לעיתונות או בהעלאה חד פעמית של קליפ. הם מתחילים הרבה לפני, בתכנון המקדים, ובשאלות השאלות הנכונות והמובילות, כשהשאלה הראשונה היא מה עומד מאחורי היצירה, מי האנשים, מה הסיפור, ואיך אפשר להפוך את המהלך למשהו שידברו עליו, יתעניינו בו ויחזרו אליו שוב ושוב.

במקום להסתפק ב"יש קליפ חדש לכו לראות", אנחנו מנגישים את מאחורי הקלעים בצורה חכמה ומתוזמנת: ראיונות לתוכניות רדיו, זוויות ייחודיות לכתבות באתרים, ציורים בטוויטר, שיח בקבוצות, ואזכורים בכל פינה אפשרית שבה הקהל נמצא. לא הצפה אקראית אלא נוכחות חכמה, מתמשכת ומסקרנת.

הייחודיות של קונטרול טמונה ביכולת להפוך תוכן חד פעמי לסיפור מתמשך. קליפ שיוצא היום לא נעלם מחר. הוא מקבל הקשר, רקע, אנקדוטות, תהליכים וסיפורים קטנים שמחיים אותו לאורך זמן. הקהל לא רק צורך את התוצר הסופי, אלא מרגיש שהוא חלק מהדרך.

מאיזה קליפ שפורסם על-ידי קונטרול נלקחה התמונה?

פרויקט "מאחורי הקלעים" של קונטרול, המציג את מאחורי הקלעים של פרויקטים של אמני מוזיקה. התמונה מציגה את המארגן של הפרויקט, יואל רוהן, במהלך פגישה עם אמנים.

דחיינות. פרק 2

למה את הדברים הגדולים אני לא דוחה, ואת הדברים החשובים אני דוחה?

יש משפט שאנשים לא אוהבים: "אתה לא דוחה דברים גדולים, אתה דוחה דברים אמיתיים". רוב האנשים מתייגים את זה כ"דחיינים", אבל האמת הרבה יותר מורכבת - ואם נהיה כנים, גם הרבה יותר כואבת. אדם יכול להתחיל מהלך עצום בקלות, ובאותו יום לדחות פעולה של שלוש דקות, והסתירה הזאת היא לא "בעיה של ניהול זמן", היא חלון לתוך הנפש.

האשליה: "דברים גדולים קשים, דברים קטנים קלים." בפועל - הפוך לגמרי. בפרויקט גדול האדם רוכב על דרמה, התלהבות, רעש, משמעות, הוא מרגיש תנועה, נדלק, מתמלא אנרגיה, הוא לא באמת צריך לפגוש את עצמו, הגודל "מרים" אותו.

במשימה קטנה אין דרמה. אין אפקט. אין רעש. יש רק אדם אחד - מול עצמו. והמפגש הזה - הוא הדבר שהמוח הכי מפחד ממנו, המוח לא מפחד מגודל, המוח מפחד מחשיפה.

פרויקט גדול לא דורש דיוק, הוא דורש אומץ, קצת תעוזה, וקצת אשליה עצמית, אבל משימה קטנה דורשת: דיוק, רצינות, מחויבות, עמידה במילה, להפסיק לספר סיפורים, לפגוש חולשות. והאמת הזאת - יותר מפחידה מכל משימה. לא המשימה מפחידה. האמת שהיא חושפת - היא שמטלטלת.

דוגמה עסקית: עסק משיק קורס ענק יחסית, אבל דוחה כבר היום טלפון אחד ללקוח, למה? כי זה ידרוש ממנו להיות מדויק. להתייבב, לענות, לשאת באחריות. ובלי במה, בלי רעש, בלי אפקט. הקורס הגדול לא מבקש ממנו את כל זה. שיחת הטלפון - כן.

דוגמה תפקודית: אדם יכול להיזיז הרים, להקים פרויקט חדש, לשנות מסלול קריירה - אבל לא מצליח לשבת עשר דקות על מסמך פתוח. למה? כי המסמך דורש החלטה. דורש לסגור פיונות. לבקש, לבחור - ולהפסיק לברוח.

רוב האנשים חושבים שהפחד הוא מה שמוביל לדחיינות. אבל היא האמת הפוכה: הדחיינה מוצאת את הפחד. כל פעם שאתה דוחה משימה, גם אם זה נראה "קטן", "שטותי", "מחר כבר אעשה" - משהו עמוק קורה בפנים:

אתה מרגיש הקלה. וההקלה הזו, היא קטנה, מתוקה ורגעית, והיא בדיוק הדלק של הדחיקה:

1. כל דחיינה נותנת למוח "פרס" כאשר אתה דוחה משימה שחשובה לך, המוח קולט: "נצלתי! התוצאה? רגיעה, ירידת מתח, שקט זמן, המוח אוהב שקט. הוא לומד: "אולי כדאי לי לדחות שוב." זו לא בחירה מודעת. זה לימוד עצבי.

2. המשימה לא נעלמת - היא גדלה. מה שקורה מאחורי הקלעים הוא פשוט: כשהמשימה נדחית, היא לא נשאר אתה משימה. היא נהיית: **יתר כבדה, יתר טעונה, יתר מאיימת, יתר מלחיצה, יתר "סיפור"**. ומכאן נוצר מעגל קסמים: דחיתת, קיבלת, הקלה, המשימה גדלה, אני מפחד יותר, דוחה שוב.

הזו הפנימי

3. הדחיקה לא מגינה ממאמץ - היא מגינה מהפחד. הרבה אנשים משקרים לעצמם: "אין לי כוח עכשיו." אבל הכוח הוא לא העניין. האמת: הדחיקה לא מגינה ממאמץ. היא מגינה מהפחד שאנחנו מרגישים בתוך המאמץ. כי אם אפגש עם המשימה, אפגש גם עם: **אחריות, חוסר שלמות, סיכוי לכישלון, ביקורת, עומק, אמת, שינוי שאני לא בטוח שאני מוכן אליו.** אז הדחיקה מתלבשת על המאמץ, אבל למעשה מגנה מפני הפחד.

4. הפחד לא היה גדול בהתחלה - אנחנו אלה שהאכלנו אותו, זה הדבר שאנשים הכי מפספסים: הפחד לא מתחיל גדול, הוא נהיה גדול. וככל שאתה דוחה אותו, כך אתה מלמד את עצמך: **אני לא מסוגל, זה גדול עליי, אני לא בנוי לזה, אני לא רוצה לפגוש את מה שיצא שם.** המשימה עצמה לא הופכת קשה יותר. הפחד ממנה - כן. והפחד הזה כבר לא קשור למשימה. זה קשור למשהו גדול יותר.

5. מה שבאמת מפחיד - זה לא המשימה. זה הרגע שלפניה. הפחד הגדול באמת הוא לא כן או לא "לעשות". הפחד הוא הרגע שבו אתה עומד להתחיל. הרגע שבו אין סיפורים, אין צדדים, אין דרמה, אין רעש. יש רק אתה

דוגמה אישית: אדם יכול לתכנן שינוי גדול בחיים, להצהיר הצהרות, לספר סיפורים על "המהפכה שאני עושה" - אבל לא מצליח להרים טלפון קטן של תיקון למישהו קרוב. למה? כי כאן אין דרמה. יש אמת. ויתור על אגו. הודאה בטעות. פגיעות. ושם - ההדחקה מתעוררת במלוא הכוח.

אז למה דברים גדולים זורמים, והדברים חשובים נתקעים?

כי גדול = חיצוני. חשוב = פנימי. הגדול נותן תחושת הישגיות לאדם, מבלי לדרוש ממנו להיות מדויק יותר, דבר חשוב דורש שינוי פנימי, לא רק "לעשות" - אלא להיות מישהו אחר. והשינוי הזה - הוא המקום שהמוח הכי מפחד ממנו.

האדם לא דוחה משימות. האדם דוחה את עדכון הגרסה שהוא צריך להיות כדי לבצע אותם. כשאדם דוחה פעולה של שלוש דקות, זו לא המשימה הקטנה שחוסמת אותו. זו הגרסה של עצמו שהוא מפחד לפגוש: הגרסה הרצינית יותר, המחייבת יותר, המדויקת יותר, לא קונה את סיפורי הישגים.

בדברים הגדולים אין איום ישיר על הזהות. זה מרגיש כמו "סיפור גדול", ולפעמים אפילו לברירה מעצמי. בדברים חשובים - הכול אישי. הכול חשוף. הכול נוגע ישר במקום הרגיש.

אז למה אנחנו לא דוחים דברים גדולים - ודוקא בדברים חשובים אנחנו נתקעים? כי הדברים הגדולים לא דורשים ממני להשתנות, הם לא מבקשים ממני דיוק, לא מציבים מולנו מראה, ולא מאיימים לחשוף את המקומות הפנימיים שאנחנו מנסים לא לגעת בהם. המשימות הקטנות והחשובות - כן. הם לא מפחידים בגלל הגודל, אלא בגלל האמת שהם דורשים לפגוש. זה מה שיוצר אותם לקשים יותר מהכול. הדחיינות שלנו לא מגנה עלינו מהמשימה. היא מגנה עלינו מהשתנות.

ולפני שמדברים על פתרונות, צריך להכיר את העובדה הזאת: המאבק הגדול באמת - אף פעם לא נמצא במשימה. הוא נמצא בי.

ובגליון הבא - נצלול לשאלה שחושפת הכול: אם אני לא דוחה דברים גדולים - אז מה אני מפחד בדברים הקטנים.

- והאמת שנחשפת שם. לכן הדחיינות לא נלחמת במשימה עצמה. היא נלחמת ברגע שלפניה. הרגע הכי טעון, הכי מפחיד, הכי חשוף. ובהימנעות - הפחד של אותו רגע גורם למשהו הרבה יותר.

6. והדבר הכואב ביותר: הפחד לא ייפתר מעצמו - הוא מחכה לך בדיוק במקום שדחית ממנו, ככל שאתה זו הצידה, הוא זו אחריו. ככל שאתה מתרחק, הוא מתקרב. ולכן: דחיינות לא דוחה משימות, היא דוחה את היום שבו אפגוש את עצמי, האמת שאי אפשר לברוח ממנה, בכל פעם שאני דוחה, אני מלמד את עצמי לפחד יותר. בכל פעם שאני מתקרב - אני מגלה שהפחד לא היה גדול כמו שחשבתי. המאמץ לא מפחיד. המשימה לא מפחידה. הפחד מפחיד - ואני זה שנתתי לו לגדול. דברים גדולים הם מאיימים - הם מצליחים בריחה מעצמי.

לסיכום אנשים מופתעים לגלות: פרויקט ענק? לא מפחיד. למה? כי הוא נותן במה, רעש, תנועה. הוא לא מבקש ממני דיוק. משימה קטנה: שם יש אמת, שם אין לאן לברוח, ולכן נפרק את הפחד עצמו ונעמוד מולו בהתמודדות אישית.

התפתחות המוזיקה האלקטרונית - חלק א

בפתח דבריי, הערכה ותודה למגזין זמרה שמארח אותי בכתיבת טור. זהו טור ראשון ואני מקווה בעזרת השם לכתוב לכם תוכן מעניין שתוכלו להפיק ממנו תועלת ותובנות טובות ולהנות.

אני מניח שקוראים כאן בעיקר מוזיקאים או חובבי מוזיקה, אז המאמרים יצטרכו להיות מוזיקליים יותר, אבל לא בהכרח שתמיד אכתוב כאן על מוזיקה כמוזיקה, ייתכן וארחיב מעט לדבר על החיים של המוזיקאים על התעשייה המוזיקלית הענפה וכן הלאה.

יש בעז"ה המון נושאים מעניינים. אבחר לכתוב על הנושא שאולי הכי מצופה ממני כיוצר אלקטרוני לכתוב עליו וזה כמובן מוזיקה אלקטרונית.

בשלב הראשוני קצת סקירה על ההתפתחות הטכנולוגית במוזיקה. וכמו כן נבין מה היא מוזיקה אלקטרונית? מתי ואיך היא הופיעה? מי היו הראשונים להכניס אותה למגזר? מי כיום עושה בה שימוש, ומה דעתי על הנושא? מתחילים.

קצת ויקיפדיה, עד אמצע שנות ה-20 של המאה הקודמת מוזיקה היתה נוצרת רק על ידי כלים אקוסטיים שהיו מפיקים את הצלילים בכמה אופציות - על ידי חיכוך/ הקשה על מיתרים מתוחים (פסנתר כלי מיתר, נבל, קנון), באמצעות אוויר דחוס שיוצא דרך חריצים (כלי נשיפה, אקורדיון, מפותחית) או באמצעות הקשה עם מקלות / ידיים על משטחים קשים (תופים, קסילופון, פריקשן) וכמובן שירה-אלו היו הדרכים ליצור צלילים, קצב והרמוניות, במוזיקה הבסיסית שהיתה כאן בעולם אלפי שנים.

המוזיקה אלקטרונית- הופיעה בשנות ה-60 (לפני 70 שנה בערך) סינטיסייזר אנלוגי שידע להפיק גלי קול מזרם חשמלי, זה הביא למעשה את הבשורה שלא צריך יותר לייצר כלים לשימוש פיזי אלא אפשר לגרום למכשיר חשמלי ליצור את הצליל בצורה אוטומטית ולנגן אותו כלופ, כמובן שבהמשך הופיע גם אורגן חשמלי חכם שיוודע גם להפעיל מקצבים מוגדרים מראש ועוד שאר טכנולוגיות כמובן, אך שם התחיל הבסיס.

הכניסה של הקידמה והטכנולוגיה לתוך המגזר החרדי כמובן היתה מתונה. המוזיקה האלקטרונית השתלבה בהדרגתיות איטית ודיי באיחור. סביב שנות המ"ם כבר התחילו לנגן קלידנים לבדם במתכונות וואן מאן בנד בחתונות חרדיות. ההפקות הראשונות שבהם התחילו לצוץ צלילים וז'אנרים אלקטרוניים היו סביב שנות ה-2000

שנות הסמ"ך, ישי לפידות היה בזמנו מהיוצרים הראשונים יחד עם הלהקה - "אויף שימחעס" שהתחילה לשלב צלילים אלקטרוניים בזאנרים של דאנס / האוס.

כמה שנים מאוחר מופיע לראשונה בעולם החתונות הדאנס טכנו על ידי מאיר אדלר יחד עם האורגן המיתולוגי- קטרון x1. בהמשך גם עם הסינטיסייזר של ימאהה "מוטיף" שהפיק צלילים אלקטרוניים מגוונים וחדשניים.

זה נחשב אז לגיים צ'יינג גדול בעולם החתונות- כמובן לא כולם אהבו או התחברו מיד לעוצמה שבמקצב, לחלק זה היה נשמע זר וגם מידי למרות שהוא הקפיץ את הקהל או יותר נכון את הפרענצ'עס -טפח אחד מעל הדיסקו האקוסטי.

במקביל באותם שנים של בין תש"ס לתש"ע עוד ועוד אמנים מהמוזיקה החסידית מתחילים לשלב צלילים אלקטרוניים בהפקות אפילו במיינסטרים זמרים כמו אברהם פריד ועוד כבר שוזרים אלמנטים אלקטרוניים אם כי בעדינות ובאיפוק.

התפנית החדה היתה באלבומים האלקטרוניים "ראפ אין יידיש" ו"פרענצעס" שהפיקו דודי קאליש וחיים שלמה מאייעס. אלו היו אלבומים במבטא חסידי בשפת יידיש שהכילו קאברים לשירים קיימים וכן "גיור" שירים מבחוץ.

זה היה תקדים רציני. כל הרצועות היו מקצבים וצלילים אלקטרוניים בלבד. על העיבודים הופקד שלמה ברונר (בנו של אריה ברונר) יחד עם דודי עצמו.

"ליפא שמעלצער" מגיע גם באותם שנים ומשלב באלבומים רמה חדשה ונועזת מאוד של הפקות פופ אלקטרוניות חדשניות ומעניינות כגון חלום חלמתי שעביד אלי לאופר.

כמובן שכל החידוש הזה בהתחלה היה זר מאוד לאוזניים בפרט למבוגרים יותר ולכן היו ביקורות באותם זמנים על הסגנון המוזיקלי (שכיום כבר נשמע לגמרי נורמלי ומקובל גם לזמרים שמרניים יותר) אך מאז ועד היום הכל השתנה מקצה לקצה.

ועל כך בטור הבא בס"ד.

אני מוכשר אבל שונא פרסום

בשבוע שעבר פגשתי אמן מוזיקלי מוכשר, עם קול ערב מיוחד, עם נוכחות ועוצמה. ובכל זאת הוא אומר לי: "בשנתיים האחרונות יש פחות אירועים, ואני לא מבין למה".

מתוך רצון עז להבין ולסייע לו שאלתי אותו כמה שאלות פשוטות: מתי הוצאת הפקה אחרונה? מתי עשית יח"צ לאחרונה? מתי היית נוכח בשטח וראו אותך במיטבך? הוא עצר וענה בכנות: "לא יודע... אולי לפני שנה, שנה וחצי ויותר." יתכן והגענו לנקודה אמרתי לו, ואכן ברמה הטכנית זאת התשובה.

מי שלא משווק, לא זוכרים אותו. אבל אתה חייב להבין ולדעת שזאת לא בהכרח הסיבה האמיתית, כי כל אמן יודע שהוא חייב שיווק. ולכן אין פה גילוי או חידוש, ובשביל לגלות את זה בלבד לא היית חייב לבוא לכאן.

ולמעשה, השאלה האמיתית והעמוקה היא שונה לגמרי:

ובכן! מה הסיבה שגרמה לך שהפסקת לשווק את עצמך? כאן התחיל הסיפור האמיתי.

הוא אמר לי: "אני אוהב לשיר, לשמח, לרגש, להרקיד. אבל אני שונא שיווק, לשווק להיות בפרונט. כשאני משווק, כולם רואים אותי, אני הופך למפורסם, ואני ממש לא אוהב את זה. ואפילו שונא את זה".

שמעתי את דבריו, וכשנכנסנו קצת יותר פנימה גילינו שזה לא שנאה. זה רק פחד, כן פחד!

הייתה לו משנה סדורה ותפיסה ברורה בעיניי: אנשים מפורסמים, הם אנשים בלי פרטיות, כל הזמן מצלמים אותם, שופטים אותם, מחפשים אותם, הוא האמין בזה, הרגיש את זה וחי את זה ושנא את הפרסום.

נכנסתי איתו יותר לעומק של התפיסה הזו, והבנו מה באמת מפחיד אותו, אדם מפורסם נתפס אצל אחרים כדמות מושלמת, וכשאתה מרגיש שאנשים רואים בך מושלם, כל חיסרון הופך לאיום, כל טעות מרגישה מסוכנת.

ואז נולד הפחד האמיתי: אם יראו מי אני באמת, הערך שלי ירד, ואז לא יקחו אותי לאירועים, ואז אמר לי האמן משפט חזק: "ישבתי בבעבר לצילומי קליפ עם גדולי הזמר, ושם ראיתי והבנתי הם בדיוק כמוני".

אנשים, בשר ודם, עם מעלות וחסרונות, רגשות ומחשבות, עליות ומורדות. ולכל אחד יש את הסל שהוא מתמודד איתו, ובכל זאת הם אינם חוששים להיות מפורסמים ונותנים את כל כולם וקולם לציבור.

וזו הנקודה. אנשים לא מחפשים את השלמות, הם מחפשים את

האמת הפנימית, את הבן אדם, הנוכחות האנושית, כשאמן מבין שהוא לא מושלם, כשהוא שלם עם זה שהוא בן אדם הפרסום מפסיק להפחיד.

אתה לא אדם מפורסם. אתה אדם עם כישרון שהשי"ת נתן לך, ואנשים רוצים להתחבר אליו, לא לבחון אותו, וברגע שהחיבור וההבנה הזאת נוכחת, הפרסום לא מוריד את הערך, הוא רק מגדיל אותו, אין באמת בעיה בפרסום, יש פחד ישן שלא בדקנו אותו.

וברגע שמנקים אותו, אפשר לחזור לנוכחות, לחזור לשיווק, ולחזור לבמה.

צאו לדרך. תפרסמו.

ותנו לעולם לפגוש אתכם, כמו שאתם באמת.

פסנתר

אזחיה כהן | ACHIYA11@GMAIL.COM | לעוד טיפים - לחצו כאן

דומיננטה שניונית

כדוגמא: הוא יכול לתת חשיבות לאקורד הסב-דומיננטה כאילו הוא הטוניקה עכשיו. כדוגמא אני אביא לכם מהלך הרמוני נפוץ שבו השתמשתי בסינגל שהוצאתי

עם לייבלה ליפסקר לפני כחודש, השיר נקרא "שמים וארץ":

בפזמון של השיר יש דוגמה קלאסית

לפני שנסביר מה זה "דומיננטה שניונית", נסביר קודם את האקורדים לסוגיהם. הטוניקה: זה האקורד הראשון בסולם. זה הבית, המקום שחוזרים אלי סב-דומיננטה: זה האקורד הרביעי בסולם. מצד אחד נותן תחושה שאנחנו צריכים להחזור לבית, ומצד שני אין לו תחושה מובהקת שצריך וחייבים לחזור לשם (לטוניקה). דומיננטה: זה האקורד החמישי בסולם, והוא יוצר תחושת מתח (ע"י הצליל האמצעי באקורד שהוא חצי טון מתחת לצליל הראשי של הסולם) ומוביל אותנו באופן ברור חזרה לטוניקה, שהיא האקורד הראשון והבית של הסולם. דומיננטה שניונית: זה אקורד דומיננטי שמוביל אותנו לאקורד אחר, לאו דווקא לטוניקה. זה כאילו הוא מכונן אותנו לאקורד באמצע הדרך, ונותן לו חשיבות מיוחדת.

לדומיננטה שניונית, עם מהלכים כמו $Gm \rightarrow Dm \rightarrow A7 \rightarrow D7$, כאשר האקורד $A7$ משמש כדומיננטה שניונית לפני שנחזור לטוניקה של Gm . סדר האקורדים במהלך וההסבר על אופיים. טוניקה: Gm - במקרה שלנו אקורד הבית. סב-דומיננטה: Dm - אקורד מינורי ואין חצי טון מוביל לצליל הראשי של הסולם. דומיננטה שניונית: $A7$ - מובילה אותנו בתחושה ל- Dm כאילו עכשיו הוא הטוניקה והבית. דומיננטה רגילה: $D7$ - אקורד מז'ורי ויש חצי טון מוביל לצליל הראשי של הסולם.

סיכום: דומיננטה שניונית מוסיפה עומק ומתח מוזיקלי, כי היא מכוונת אותנו לאקורד בדרך, ולא בהכרח הביתה, וכך היא מעשירה את ההרמוניה.

קלרינט

אבריימי בלטי

הטעויות הנפוצות שנגנים מתחילים עושים, ולא שמים לב אליהן

סנטימטר אחד לכל היותר מעל החורים/קלידים בכל עת.

3. ניפוח לחיים: בניסיון להפיק את הצליל. הלחיים חייבות להישאר צמודות לשניים. האוויר צריך להגיע מהבטן (הסרעפת) ולא מהחלל שבלחיים.

4. נגנים מתחילים נוטים לנגן עם עלים שבורים, סדוקים או ישנים מדי, או שהם ממקמים את העלה נמוך/גבוה מדי על הפייה. התוצאה: קושי אדיר בהפקת צליל, צפצופים ותסכול מיותר. הפתרון: לבדוק את העלה לפני כל נגינה. הוא צריך להיות שלם ומיושר בדיוק עם הקצה של הפייה או שבריר מילימטר מתחתיו.

מפותחים. ותחושה שגובה הצליל קשור ללחץ שמופעל התוצאה: צליל חנוק, דק וחד וכמובן כאבים בשפה התחתונה הפתרון: הלחץ צריך להגיע מהשרירים שמסביב לפה (כמו גומי שעוטף את הפייה), ולא מלחיצת הלסת מלמטה.

2. אצבעות מתרחקות מדי: כאשר נגנים מתחילים מנגנים צלילים שלא דורשים את כל האצבעות, הם נוטים להרחיק את האצבעות החופשיות מהקלרינט. התוצאה: כשצריך לנגן מעבר מהיר, לוקח לאצבעות זמן רב מדי לחזור למקום. זה גורם לנגינה לא אחידה ולחוסר דיוק בקצב. הפתרון: שמירה על האצבעות במרחק של

הבסיס של נגינה על קלרינט היא אמנות שמורכבת משילוב של טכניקת נשימה יציבה ומיומנות אצבע.

על פירוב נגנים מתחילים נוטים להתמקד רק ב"הוציא את הצליל", ועל הדרך יכולים לסגל הרגלים שבהמשך קשה להיפטר מהם. הנה הטעויות הנפוצות ביותר שכדי לשים לב אליהן:

1. "נשיכת" הפייה: זוהי הטעות הקלאסית ביותר. ככל שעולים בגובה הצליל נוטים להדק את השניים התחתונות על השפה וללחוץ חזק על העלה.

למה זה קורה: חוסר בשרירי שפתיים

כינור

שרוליק לפקוביץ | SRULIK6155@GMAIL.COM | להזמנת אירועים | 054-8456155

מריחת שרף, מתי כמה ואיך?

שתהיה "מדויקת" על המיתר ולא תנוע בטיולים.

בקשתות חדשים, אין הרבה שרף על השערות ולכן נצטרך למרוח יותר. עם הזמן ככל שניגנתם יותר עם הקשת, מספיק לפני הנגינה למרוח כמה משיכות בודדות והצליל יהיה מעולה. שימו לב שאתם לא מורחים יותר מדי שרף על הקשת, משום שכמות נכבדת של שרף בסופו של דבר תעשה דרכה אל עץ הכינור ועלולה להרוס את הלכה שלו, וכן להרוס את מיתרי הכינור. אין שום עניין להגיע למצב שהקשת מלאה שרף עד כדי הפרחת ענני שרף.

אפשר לראות על פני שערות הקשת, אם יש חלקים שחסרים בהם שרף, כגון שחלק מצבע השער בהיר מדי, ואז צריך למרוח שם עד

שרף כינור עשוי בעיקר מקולופוניום, שהוא צורה מוצקה של שרף המופק משרף נוזלי של עצי מחט (בעיקר אורן).

השרף מאוד שבריר בפילה, אך הוא נמס בחום ושימוש, ולכן אם השרף נשבר, אפשר לשפוך עליו מעט מים רותחים, ואז שברי השרף ימסו מעט והתחברו בחזרה לגוש אחד כשיתקררו.

מטרת משיכת הקשת בשרף, היא כדי ליצור חיכוך של הקשת (שערות הסוס) על המיתרים (מתכת).

אם השערות חלקות ונקיות, והמיתרים חלקים ונקיים, אין מספיק חיכוך, ולא נוצר צליל. וכמו כן משיחת השרף מצמיד את הקשת

הקשת בתנועות קצרות ועדינות בכל שליש של הקשת ומסיימים במריחה על כל הקשת הלוח וחוזר כדי שכמות השרף תהיה שווה.

בסיום הנגינה כדאי לנקות עם מטלית רכה, ולא רטובה את משטח הכינור מתחת למסלול הקשת וכן את המיתרים, כדי שהמיתרים ועץ הכינור יישמרו.

סוגים שונים של שרף קיימים, כל אחד מהם גורם לאחידה וחיכוך שונה במיתר. כדאי להשתמש עם שרפים איכותיים, המלצתי היא על שרף של חברת Gustave Bernardel.

שכל פני השערות קצת לבנות ושוב כמובן לא יותר מדי. ובכלליות הדבר תלוי בהרגשה בנגינה ולא תמיד חייבים למרוח שרף. אם אתם מרגישים שהקשת מחליקה מדי ולא משמיעה צליל ברור, שימו שרף.

בשרף חדש לוקח יותר זמן למרוח עד שחודרים את השכבה המבריקה של השרף, וצריך לשם כך ללחוץ טיפה יותר חזק. יש כאלו שטוענים שצריך לשרוט את השרף בברזל, לדעתי אין צורך בזה.

אופן המריחה היא כאשר אתם מחזיקים את השרף ביד שמאל והקשת ביד ימין, בדיוק כמו שאתם מנגנים על המיתרים, וכך מורחים ומשפשפים את

מעניין איתכם נושא מסוים בכינור? לחצו כאן, או

על מה נלחמו הנאצים?

הרב ישראל גולדווטר

במה באמת נלחמו הנאצים

– ביהודים או ביהדות?

כבר יותר מ-80 שנה אחרי השואה האיומה, הגדולה באסונות עמנו, שגדעה באחת אלף שנות יישוב

בארצות אירופה הדוויה, המון ספרים התחברו, המון סיפורים סופרו, חוקרים והיסטוריונים מצאו ושיתפו, מוזיאונים הוקמו, ישיבות ובתי מדרשות על שמות קהילות הקודש הוקמו, ועדיין שאלה גדולה מרחפת בחללו של עולם, שאלה שאיננה רק היסטורית בלבד, אלא נוגעת בשורש ההבנה של מה שקרה לעם ישראל בדור האפל ביותר בתולדותיו:

במה נלחמו הנאצים? האם הם נלחמו ביהודים – או ביהדות, בגוף או בנפש, בגשמיות או ברוחניות? מה הניע אותם? מה הם רצו להשמיד? את האדם או את הרוח והנשמה?

לאורך הדורות, שונאי ישראל ידעו היטב מה הם רוצים. האינקוויזיציה הספרדית, למשל, לא רדפה יהודים כקבוצה אתנית; היא רדפה את רוח היהדות במטרה עליונה. יהודי שהיה חלילה מוכן לנשק את הצלב, לקבל עליו את הנצרות ולעבור צד – התקבל בזרועות פתוחות. המטרה שלהם הושגה. הבעיה הייתה האמונה, לא האדם.

כך היה גם במסעי הצלב. נקודת הפתיחה תמיד הייתה זהה: אם היהודי מוכן לוותר על אמונתו – אין יותר סיבה לרדוף אותו. המאבק היה אידאולוגי, דתי, רוחני.

וכך גם בגזירת הקנטוניסטים ברוסיה. הצאר ניקולאי לא ביקש להשמיד ולהרוג את ילדי ישראל פיזית, אלא להוציאם מן היהדות – לנתק אותם מהתורה ולהפכם לנוצרים רח"ל. אותו דפוס חזר גם בתימן, גירות שנועדו להעביר ילדים יהודים טהורים ותמימים לאסלאם. שוב ושוב, לאורך ההיסטוריה, הרדיפה הופנתה כלפי היהדות השלהבת והרוח היהודית.

ואז מגיעים הנאצים.

ובתקופתם, מליוני יהודים בארצות אירופה, חלק ניכר מעם ישראל כבר אינו בהכרח ממש שומר תורה ומצוות. רבים לצערינו התרחקו מהמסורת; כמובן שקהילות רבות שמרו והתמסרו למסורת היהדות ללא שום שינוי מאבותיהם ורבותיהם, אך חלקם אפילו ראו את עצמם גרמנים בני דת משה – אזרחים נאמנים, משולבים ומוברגים היטב בתרבות הכללית.

מתעוררת שאלה כבדה:

מה הנאצים רדפו, את הרוח? את היהדות? הרי רבים בארצותיהם כבר חצו את הקווים לא עלינו.

אם אכן היה מדובר ברדיפה דתית – האם החילונים הרוויחו? האם מי שעזב את היהדות ניצל?

וכאן מתגלה השבר הגדול. הנאצים אינם רודפים את היהדות בלבד.

הם רודפים יהודים באשר הם יהודים. הם מחפשים את הנקודה היהודית בכל פינה אפשרית, אפילו אם היא חבויה ומכוסה בדורות של בורות והתבוללות.

אמר בורא עולם: "חי אני נאום ה', אם לא ביד חזקה ובזרוע נטויה ובחימה שפוכה אמלוך עליכם".

אין מוצא. אין דרך מילוט. אין "המרת דת". גם מי שחלילה התנצר, גם מי שאביו או סבו התנצרו – גם הרפורמים, גם המשומדים, וגם הכמרים שהיה להם בעורקיהם אחד חלקי שמונה דם יהודי – כולם נרדפים. לא עוד מאבק על אמונה, אלא מאבק על עצם הקיום.

אך כאן חוזרים לשאלה הראשונה:

האם העובדה שהנאצים רדפו יהודים כיהודים, אומרת שהם ויתרו על המלחמה ביהדות עצמה?

התשובה חד־משמעית: לא.

הם רדפו יהודים – אך לא פחות מכך רדפו יהדות באובססיה קנאית. ואם נחפור קצת יותר בהיסטוריה של השואה, השואה לא התחילה באושוויץ. השואה היהודית, רדיפת היהדות על כל סממניה, החלה בליל הבדולח – חודשים רבים לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה. בתי כנסת הוצתו.

ספרי תורה חוללו. סמלי קודש נרמסו. אמנם אלף יהודים נרצחו ביד קשה ובאכזריות כשלושים אלף יהודים נשלחו למחנות עבודה, ורכוש יהודי רב נגזל בהיקפים עצומים – אך מרכז האירוע, לב המאורע, היה שריפת בתי הכנסת וזה לא היה מקרה.

בליל הבדולח, בגרמניה ובאוסטריה, ובהמשך בכל מקום שאליו הגיעו הנאצים – פולין, ליטא, הונגריה – הכתובת הראשונה הייתה תמיד בית הכנסת.

לשרוף. לחלל. להשחית. לנפץ. תפילין. לגזוז פאות וזקנים. לאתר רבנים ולבזותם בפומבי. זהו חוט אחד רציף שעובר לכל אורך הדרך.

כל בית כנסת שעומד כיום באירופה – יש לו סיפור מיוחד מדוע הוא לא נחרב: או שהיה צמוד לבניין אחר ושריפתו הייתה מסכנת את הסביבה; או שהפכו אותו למחסן, למוסך רכבים, לאורוות סוסים רח"ל; או שגר לידו קצין בכיר שהיה מקורב לשלטון. אחרת – הוא אינו קיים, נשרף, חולל, ולעיתים אף נשרף עם יהודים קדושים בתוכו.

הנאצים רדפו כל דבר שבקדושה. והסמל העליון של הרדיפה הזו היה ספר התורה.

ספר התורה הוא הלב של הלב. בכל בית כנסת יש ארון קודש, ובכל ארון קודש ספר תורה. זה נציג הקדושה, זה המרכז – ולכן דווקא בו ביקשו לפגוע.

במוזיאונים של השואה ניתן לראות עד היום מראות שקשה להכיל: חליפה תפורה מקלף ספר תורה. תוף עשוי מספר תורה. מנדולינה. ארנק. סוליה של נעל והכל מעור של ספר תורה, כשהאותיות הקדושות והגווילים

שנכתבו בטהרה, ברכו עליהם ברכת התורה בכוונה, הוציאו אותם בחדרת קודש לקריאת התורה, רקדו איתם בהקפות בשמחת תורה, כבדו ונשקו אותם בחרדה, אותם האותיות הקדושות, מרחפות ובולטות בכלי הנגינה המאולתרים מיריעות הקודש של ספרי התורה, פוצעות את הלב ומרטיטות את הנשמה.

אין כאן חיסכון חומרי, ולא היתה כאן מצוקת משאבים. יש כאן רצון ברור להשפיל, לבזות, ולנצח רוחנית. וזה לא

התמונה באדיבות בית המכירות 'תפארת'

נעשה בידי המון מוסת ובלתי מודע. הנאצים השאירו אחריהם תיעוד מסודר, שיטתי ומתוכנן. משרד התעמולה שלהם היה מהמשוכללים בהיקפים ובסדר גודל שכמעט ואין להם אחורע בהיסטוריה.

בעבר, לפני הרשעות המטרופת של הנאצים, כשהאיכר מימי הביניים רץ עם הקלשון והגרזן אל תוך הגטו לאחר דרשת הסתה בכנסייה, הוא היה בור ונבער מדעת. גם אילו רצה להסביר את מעשיו – לא ידע קרוא וכתוב.

אצל הנאצים זה היה שונה לגמרי.

כל עיתון, כל תחנת הרדיו, כל כלי התקשורת – עברו תדריך יומי. גבלס שר"י עצמו ניהל את המערך.

ב־11 שנות שלטון הפיקה גרמניה הנאצית למעלה מאלפיים סרטים. חלקם היללו את המשטר, את הפיהרר ימ"ש, את העוצמה; וחלקם – סרטים אנטישמיים שנועדו להסביר מדוע היהדות היא האויב.

רבים מן הסרטים עסקו בכבוד עושרו של המשטר וברוב בניו, במהות המפלגה הנאצית ובעוצמתה, עד כמה כדאי "ומשתלם" להיות נאצי, ובתיאור הפיהרר כגואל והמושיע של גרמניה. אך במקביל לכך הופקו סרטים שנועדו להסביר מדוע היהודי הוא נצלן, פרהיט, חסר תועלת ומסוכן.

בתחילה גולמו היהודים בידי שחקנים גרמנים, בדמויות מגוחכות ועלילתיות. בין השאר הופץ סיפור על "זיס אופנהיים" היהודי, שהתקרב לפריץ, התעשר מכספו של הרוזן, ובשלב מסוים "התעורר", חזר ליהדותו, ברח מן הארמון ולקח עמו את הכסף – כמשל ליהודי שמעמיד פנים, מנסה להשתלב, ולבסוף חוזר לדמותו "האמיתית" עם הזקן והפאות וגונב את הכל. בהמשך,

עם הקמת הגטאות, עברו שלב: היהודים עצמם גויסו לצילום סרטי התעמולה.

כמו שכל דבר הוטל על היהודים – כך גם כאן. היהודים מימנו את בניית חומת גטו ורשה; היהודים מימנו את הרכבות שנסעו לאושוויץ. ואם כך – מדוע שהנאצים יצטרכו לשחק יהודים? היהודים יצטלמו ויצגו בעצמם. כך נוצר הסרט הידוע לשמצה "היהודי הנצחי".

הסרט מציג חמישים דקות של השחרה, השפלה ודמוניזציה. ואז מגיע רגע השיא.

"רוצים לדעת מאיפה הכול מגיע?" אומר הקריין. "בואו אחריי".

המצלמה נכנסת לבית מדרש. מלמד עם

תלמידים לומד גמרא, והקריין מסביר כמה "רוע" יש בספר הזה, כמה הכול "הטפות פוליטיות" וכיצד היהדות מבקשת, כביכול, להשתלט על העולם בדרכי ערמה.

וזה לא מספיק להם. נכנסים לבית הכנסת. הכול מבוים. מעמידים חזן, מתפללים, מאלצים את מי שיכול להתעטף בטלית ותפילין. חלק עם טלית, חלק בלי. מביימים תפילה, מביימים תפילת שבת, ומסבירים כיצד היהודים "מחללים" את קודשם שלהם – ואין להם כל בעיה להשתמש בסמלים הדתיים לצורך ההסתה.

וגם זה לא מספיק.

מביימים הוצאת ספר תורה – ביום חול, בכפייה. מי שאינו יודע, נדמה לו שמדובר באירוע אותנטי, כאילו צלם נכנס במקרה וצילם מן הצד. אך יש עדויות ברורות: זה היה ביום שלישי אחר הצהריים.

היהודים נאספו בעל כורחם, וההצגה כולה נועדה לרגע אחד. הם מראים כיצד היהודים מייקרים ומכבדים את ספר התורה, כיצד הם

מנשקים אותו, ומסבירים שכביכול נשיקת הספר מכפרת על חטאים. ואז פותחים את ספר התורה, גוללים אותו, והבעל קורא מתחיל לקרוא.

כאן נכנס הקריין לתפקידו. הוא "מתרגם" לגרמנית – אך זהו תרגום שקרי לחלוטין. הוא מכניס לתוך קריאת התורה דברים שלא נאמרו מעולם: קריאות לרצח, להשמדה, לשנאה. הוא אף מציין "מראי מקום" בדויים, פסוקים שלא קיימים. זהו רגע השיא של הסרט.

הסרט היה חובת צפייה לאנשי האס"אס והגסטפו. זו הייתה שטיפת מוח מוחלטת. וכך, כשהנאצי המוסת מגיע לפולין, לליטא, לבית הכנסת – הוא כבר יודע במה עליו להילחם. לא רק ביהודי, אלא בקדושה.

עיני ראו וידי מיששו, בצער ובכאב, חתיכת קלף של ספר תורה מהימים ההם, מהוקצע ומתוח לא פחות ולא

התמונה באדיבות בית המכירות 'תפארת'

יותר, על גבי תוף, לשמש ככלי נגינה, ולמרבה הכאב והתדהמה, יריעת ספר התורה שכיום נמכר בבית המכירות "תפארת", הוא מפרשת עשרת הדברות בפרשת יתרו, שהוא תוכן לשמש כתוף מיריעת קדושה של ספר תורה קדוש ומקודש, השימוש והזיזול בקדושת ספר התורה ממחיש ביותר את הרעיון הנאצי.

התוף עצמו לא הושלם, אך כבר ניתן לראות את הכוונה: לקחת את הקדושה ולהפוך אותה לכלי שמחה והשפלה

– "אנחנו מכים עליכם ועושים מזה שמח". כך גם המנדולינה והתופים מספרי התורה ובדומה למטבע שהוציאו הרומאים לאחר החורבן, שבו נראה חייל רומאי זקוף ובת ישראל כפופה ובוכייה – הנה אנחנו למעלה, ואתם למטה.

כאשר נשאל מרן פוסק הדור הרב וואזנר זצוק"ל האם נכון להסתיר קלף כזה משום ביזיון ספר תורה, השיב:

"להפך – זו מצוות 'זכור את אשר עשה לך עמלק'. ובכך קיימנו בזאת גם אנו את מצוות זכירת מעשה עמלק.

המסר העולה מכל זה הוא כפול:

האחד – מי ששומע על השואה ומתמלא כעס, זעם ורצון לנקמה, צריך לדעת: ישנה נקמה אחת אמיתית.

לא בדם. לא באגרוף. אלא בנשיקת ספר תורה, בפתיחת והקמת עוד בית מדרש ועוד בית כנסת, בתפילה, ובייסוד מניין תפילה, בהוספה בלימוד תורה בכבוד התורה, והגברת הקדושה, ובוודאי גם בשירה זמרה ונגינה על טהרת הקודש בשבתות וחגים שמחות ואירועים, לשבח להודות ולהלל.

זה הדבר שניסו להשמיד – וזה הדבר שנשאר חי לנצח.

והשני – אם המלחמה אכן הייתה פיזית, הרי שכולם ניצחו אותנו: הרומאים, הצלבנים, הנאצים.

אך באמת המלחמה מעולם לא הייתה רק פיזית. היא הייתה מלחמה רוחנית. ובמלחמה הרוחנית – עם ישראל תמיד ניצח.

הם אבדו ואינם. והתורה הקדושה – איתנו לנצח.

מה שם השיר? הרמז בתמונה?

* הריבועים מסמלים את מספר המילים והאותיות של שם השיר

לשליחת תשובה
לחצו כאן

בין פותרי החידה יוגרל חידון של "מי בראש" לט"ו בשבט

פתרון החידה מהמגזין הקודם:
שם השיר הוא - ירושלים שבלב

והזוכה בהגרלה שנערכה בין פותרי החידה:
יהודה tamar0533120863@gmail.com

במקומו

מי בראש - לשחק חכם, לצאת מהריון.

תוכנית הקליקרים המדליקה של מי בראש

תכנית קליקרים חכמה שתוציא את הקהל עם אש בעיניים!

או לחצו כאן!

050-416-0987

mibarosh1@gmail.com

אתה נגלית
Am

בענן כבודת
Dm

על עם קדשך
G

על עם קדשך
Am

לדבר עמם
F

לדבר עמם
Em

בענן כבודך
Dm

על עם קדשך
Dm

לדבר עמם
Am

2* לדבר עמם
E

מן השמים
Am

מן השמים
E

השמעתם
Dm

קולך
E

G

ונגלית עליהם
C

אוי עליהם
Dm

בערפלי
AM

בערפלי
F

טו-
G

הר-
C

גם כל העולם כולו
Am

חל מפניך
Dm

ובריות בראשית חרדו
Am

חרדו ממך
Dm

בהגלותך מלכינו
G

על הר סיני
Dm

ללמד לעמך
Am

שם השיר:
אתה נגלית

אלבום:
מן השמים

זמר:
זאנוויל ויינברגר

שנת הוצאה לאור:
תשפ"א

אתה נגלית בענן כבודך על עם
קדשך לדבר עמם
מן השמים השמעתם קולך
ונגלית עליהם בערפלי טהר
גם העולם כלו חל מפניך ובריות
בראשית חרדו ממך
בהגלותך מלכנו על הר סיני
ללמד לעמך תורה ומצוות
ותשמעם את הוד קולך ודברות
קדשך מלהבות אש
בקולות וברקים עליהם נגלית
ובקול שופר עליהם הופעת
וחרד כל העם אשר במחנה
משעה ידבר ... יעננו בקול.

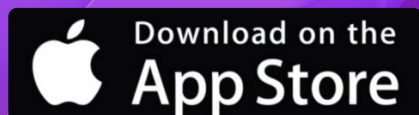
לקבלת ההמשך, לחצו כאן או שלחו הודעה לכתובת y@freid.co.il

על איזה שיר תרצו לקבל את האקורדים בגיליון הבא? כתבו לי.

המועמטים ביותר אל מציאות זמירות

שמואל א
שמוליק קליין

עונג שבת
יעקב שוואקי

חי רצון
ביני לנדאו

ארום דעם פייערל
אייזיק האניג | מקהלת ידיים

תגלה אור
יעקב יודא דסקל | שלמה דסקל | מקהלת מלכות

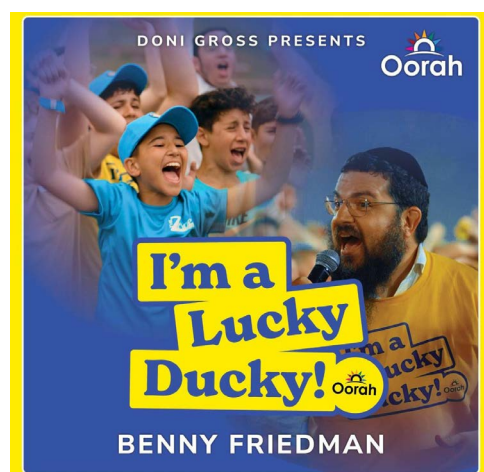
שיננא
ילד הפלא ארי קראוס | מקהלת מלכות

קומזיטא
משולם זושא

פיני איינהורן נחמה
בני לאופר | מקהלת נשמה

I'm A Lucky Ducky
בני פרידמן | עורה

תגלית השנה, לשנת 2003, (תשס"ג) שלמה כהן

דואט מרתק: אוהד מושקוביץ, שלמה שמחה ויוסי גרין | ניו יורק 2005 (תשס"ה)

דואט מרגש: יעקב שוואקי והחזן יצחק מאיר הלפגוט | ניו יורק

מקהלה חסידית על הבמה, לראשונה בישראל, 2004 (תשס"ד)

מחרוזת מיטב שירי מ.ב.ד. | ניו יורק 1989 (התשמ"ט)

נשמח לקבל מכם הערות, הארות ותיעודים נוספים, ככל שיש ברשותכם

"רוצה ניסוח חריף יותר?" לכבוד עבדות טהרינו

הטכנולוגיה מלווה אותנו כבר כמה עשורים, בהתחלה עם כניסת עידן המחשבים, בו עברו מכתבה במכונות כתיבה מיושנות, ועריכת חשבונות עם מחשבוניס או עיפרון ומחברת חשבון, עד למגוון פתרונות שהמחשבים נותנים לנו, שכיום א"א לתאר איך חיינו לפני עידן המחשבים, וא"א לדמיין את החיים ללא השימוש במחשבים, ועוד יותר מזה, כמה מילרדי דברי תורה מוסר וחסידות נכתבו ונערכו ע"י המחשבים.

מצד שני גם ההתנגדות למחשבים הייתה, החשש מפני פגעי המחשבים והמכשולות שיוכלים לצוץ משימוש התמידי במחשב, גלוי היה לצדיקי וגדולי הדור, וב"ה הוקמו גדרים וסייגים רבים,

וכיום השימוש במחשב

הוא נחלת הכלל, כמובן בשמירת הגדרים שקבעו גדולי ישראל, וכמו כן עידן הטלפונים הניידים, האינטרנט, האימייל, שפרצו לחיינו לפני כשלושים שנה, קשה לדמיין את החיים לפני ההתפתחות הטכנולוגית, אך הטכנולוגיה הפכה לנחלת הכלל המכשולות היו גלויים, האתגרים היו רבים, ומצד שני היתרונות והמעלות היו נצרכים, וכיום רבים וטובים משתמשים בכלים הטכנולוגיים לטובה, גם אלו שמלכתחילה התנגדו לכך, וכמובן רק ע"י שמירת הגדרים

וסייגים שהוקמו והוצבו ע"י גדולי ומאורי הדור, בראייתם הרחבה והטהורה, שהשומע להם לא יכשל חלילה.

כיום עם כניסת הAI הבינה המלאכותית, אנו חווים שוב את אותו הבלבול וחוסר הוודאות לגבי השימוש בטכנולוגיית הבינה המלאכותית, המכשולים קיימים האתגרים רבים, ומצד שני גם הפתרונות וההקלות שהוא מציג ומגיש נחוצים ביותר לזקוקים לכך, וכנראה כך יהיה גם עם ההתפתחות הבאה שבו תבוא בהקדם או במאוחר, הטכנולוגיה מתקדמת בצעדי ענק, מציעה פתרונות והקלות לחיים ומצד שני מאתגרת עם מכשולות.

האתגר האמיתי שלנו הוא למצוא פתרונות. צריך לשאול: איך נזהרים? אלו גדרים אנחנו מציבים כדי להשתמש בטכנולוגיה ובבינה המלאכותית בצורה בטוחה ושמורה?

הטכנולוגיה היא עובדה קיימת. החוכמה היא לא להתכחש אליה, אלא ללמוד איך לשלוט בה, לסנן אותה ולהפיק ממנה את הטוב – לפני שמישהו אחר יחליט בשבילנו איך ייראה העתיד.

כשהאשראי שלך מספר עליך הכל

אתם בוודאי מכירים את זה שאתם באים לקחת הלוואה או משכנתה מהבנק ואתם מתבקשים לאשר בדיקת נתוני אשראי מהמאגר של בנק ישראל.

כאילו ואתם יכולים לסרב.

אז מה בנק ישראל באמת יודע עלינו?

בעידן שבו כל לחיצה, כל שימוש בכרטיס אשראי, וכל בקשה להלוואה נרשמת ונשמרת אנחנו חייבים לשאול את עצמנו שאלה אחת מכריעה:

מי עוקב אחרינו, לשם מה. ומה הציון שלנו.

היום, כל שימוש באשראי רושם נקודה במערכת. לא רק לקיחת משכנתא או הלוואה גדולה, אלא גם שימוש במסגרת האשראי בכרטיס או בחשבון בנק, היא מתעדת.

במקרה שאין כיסוי לאשראי, הלוואה, צ'קים או הוראת קבע מערכת הדירוג לא שוכחת, לא מוחלת, לא מתעלמת.

המערכת שומרת את רשימת כל האשראים שלך: כרטיסי אשראי פעילים, כרטיסים קבועים, מסגרות פתוחות, הגבלות, תיקי הוצאה לפועל ולפעמים גם כרטיסים שכבר לא בשימוש. המידע הזה נמדד ועשוי להשפיע על היכולת שלך לקבל הלוואה נוספת בעתיד.

כאגב, כדי לדעת מה הציון שלכם, תוכלו להשתמש בשירות של קפטן קרדיט או לחייג לבנק ישראל במספר *6194 ולקבל את הנתונים לרוב ללא עלות.

צריך להבין, דירוג האשראי שלך אינו בגדר מספר בלבד. הוא יקבע את הפרופיל שלך בבנקים, חברות ביטוח, גופים פיננסיים. גובה הציון עשוי לפתוח או לסגור לך דלת בבנקים.

בואו נבין איך עולם הלוואות עובד.

האם הלוואה זה טוב או רע?

איך ומתי נכון לקחת הלוואה ולשם מה.

לא כל הלוואה היא רעה.

הלוואה שנלקחת להשקעה בעסק, לרכישת נכס או מימון לימודי. זו הלוואה שמייצרת לנו ערך.

מימון חופשות, שידורים או רכישות לא הכרחיות. עשו טובה לעצמכם ותקחו את זה מכספים שחסכתם.

אנחנו חיים בתקופה שבה גופי מימון מציעים לנו הלוואות לפני ואחרי חגים. וסתם באמצע השנה. העיקר תקחו הלוואות.

למימון הרכב ולשדרוג הבית. לטיסה לחו"ל ולמימון החתונות ועוד.

הנגישות לכספים גדולים נראית קלילה. וחוסר תיכנון תקציבי עלול להפיל אותנו.

חשוב מאוד שהחזרי ההלוואות והמשכנתאות יחד לא יעברו שליש מההכנסות שלכם.

חשוב כמובן לקחת הלוואה בתנאים ובריביות טובות ולהתמקח עליהם.

אחת הדרכים להורדת ההחזרים החודשיים היא

"איחוד הלוואות".

איחוד הלוואות פירושו, לקחת הלוואה אחת במקום מספר קטנות. זה ישפר לכם את יחס החוב להכנסה. ואם אתם בעלי נכס זה עשוי להיות משתלם עוד יותר.

פריסת תשלומים ארוכה יותר מאפשרת התאמה טובה יותר ליכולת החזר מבלי לעמוד תחת עומס כבד מדי.

בסופו של יום, דירוג נתוני האשראי הוא לא סתם מספר. זו ההיסטוריה הכלכלית שלך על דף אחד.

הוא משקף את הדרך בה אתה נוקט החלטות, מתמודד עם התחייבויות, ושומר על עתיד יציב.

ובשביל שפרופיל האשראי שלך יהיה טוב וגבוה צריך יותר משורות מספרים.

צריך תבונה כלכלית, משמעת וראייה לטווח רחוק.

מזמינים אתכם לפרסם במגזין 'זמרה' ולהיחשף לקהל עצום
בפלטפורמה איכותית ומכובדת.

לפרטים נוספים ניתן לפנות בדוא"ל: S@FREID.CO.IL

כדור אחד, ביד!

בטור הקודם שלי כאן, סיפרתי לכם על בעל עסק שהרגיש שיש לו מה למכור אבל לא הצליח להעביר את המסר, למדנו שאסטרטגיה היא כמו מנצח שהופך את כל הכלים ליצירה אחת מנצחת.

אז בשבועיים האחרונים קבלתי המון תגובות מאנשים ששואלים איך מבטיחים שהקהל באמת יקשיב? איך גורמים לו 'לתפוס' את המנגינה שלנו בתוך הרעש הבלתי פוסק של השוק?

מה זאת אסטרטגיה?

אסטרטגיה היא לא מילה גבוהה או תיאוריה מסובכת. **אסטרטגיה זה פשוט תכנית עבודה.**

מקור המילה אסטרטגיה מגיע מיוון העתיקה. היוונים הבינו שמלחמה היא לא לרוץ ולנסות לכבוש את כל העולם (שזה בדיוק כמו לזרוק 3 כדורים...), אלא סדרת מהלכים מתוכננים עם יעד ברור. הם הבינו שכדי לנצח, צריך לבחור חזית אחת ולהשקיע בה הכל.

האסטרטגיה עונה על שאלות פשוטות: לאן אנחנו רוצים להגיע? מי הקהל שלנו? איך נגיע אליו הכי טוב? ואפילו יותר חשוב, על מה כדאי לוותר.

כשאתם מבינים בדיוק מי הקהל שלכם, אתם לא צריכים לצעוק לכולם. אתם יכולים לדבר איתו בשפה שלו. כשאתם יודעים מה המטרה, אתם יכולים למקד את המשאבים שלכם בדיוק

במקום הנכון.

במקום לנסות כמה מהלכים ללא תכנון מסודר, בואו נתחיל הפוך: בואו נשאל את השאלות הנכונות. נגדיר את היעד, נבנה מפה ברורה, ורק אחר כך נתחיל ללכת. אולי הצעדים יהיו קטנים יותר בהתחלה, אבל הם יהיו בכיוון הנכון. וזה מה שחשוב.

ניסיתם לזרוק 3 כדורים וכן הצלחתם?

תכתבו לי, אני חייב לשמוע על זה: mashovdavid@gmail.com

נתחיל עם גימיק קטן, מוכנים לזרום אתי?

קחו כדור קטן ותזרקו אותו למישהו שעומד מולכם, תפס? יופי.

עכשיו קחו 3 כדורים ותזרקו לאותו בן אדם.

ספוילר, הוא לא יתפוס אף אחד מהם...

זה בדיוק מה שקורה להרבה מנהלי עסקים ועמותות שמנהלים את השיווק שלהם בלי אסטרטגיה. הם רצים מפרסום לפרסום, מגימיק לגימיק, מנסים הכל, משקיעים המון כסף וזמן, אבל בסוף היום, הם לא רואים באמת תוצאות. כי הם לא מדברים ברור, הם **זורקים לכל הכיוונים ומפסידים את כולם.**

בשפה מוזיקלית, זה כמו לנסות לנגן שלושה סולמות שונים בו זמנית; זה אולי נראה עוצמתי וכשרון יוצא דופן, אבל למאזין זה נשמע כמו רעש מטריד.

טיפ למחר בבוקר

תדמיינו את הלקוח הפוטנציאלי שלכם. קראו לו בשם, למשל, שלומי. עכשיו, במקום לחשוב על כל מה שאתם יכולים למכור לשלומי, תחשבו רק על הבעיה הקטנה שמציקה לו כרגע. ומה הייתם רוצים להציע לשלומי כדי לעשות לו את החיים קלים יותר? תשכחו לרגע מכולם. רק שלומי. רק הבעיה הקטנה והפתרון הפשוט. תופתעו לגלות כמה קל ליצור שיווק כשיוצאים למי מדברים. במקום לנסות לפגוע במאות, פשוט תכוונו למישהו אחד.

בתפילה
עם הציבור
גם הבקשות
נקראים
שבח ורינה

(שפת אמת)

"הבנים שלי והבנות שלי לא צריכים לנגן בציבור", היה אביגדור שיידר מטמיע את משנת חינוכו בתודעה המשפחתית, עוד מנעוריהם, וגם אחרי שעמדו ברשות עצמם. "יש לכם ברוך השם עיסוקים אחרים. אתם שקועים בתורה ועבודה, וגם הבנות, שתהיינה בריאות, מחזיקות בית של תורה, ואת הנגינה תשמרו להרחבת הנפש בחוג המשפחה הפנימי. לא צריך לצפצף בחוץ. יש מספיק אנשים שמצפצפים בחוץ".

חוג המשפחה הפנימי בוודאי שנהנה הוא מנגינה שכוחה יפה להרחיב את נקבוביות הנשמה. בית שאחד מראשיו אחוז בפלך הנגינה, אם האב או האם, ואם שניהם, הרי נשמעים בו צלילי זמרה מטיבת נפש בחול המועד וביללות חנוכה, בפורים ובמוצאי שבת סתמי, וגם בלילה של משפחתיות ספונטנית ובאירועי יום הולדת של אחד מבני הבית. יכולת נגינה משפחתית בבית פנימה מעניקה לאירועים המשפחתיים תוספת איכותית.

צייתו השיידרים למשנתו של אבא, השתמשו ביכולותיהם המוזיקליות בחוג המשפחה, והפליאו לעשות פלאי פלאים. כל אימת שנשאלים באשר להסכמתם לבוא ולנגן באירוע ביתי אחר, כגון שמחת שבעברכות, או ברמצווה ביתית, או יום הולדת, הרי הם מביעים התנגדות אסרטיבית מתנצלת. "יש לנו הוראה מאבא שלנו לנגן רק בתחום המשפחה".

"אבל למה?"

"לא יודע". ולפעמים: "אינני יודעת".

"מה קרה? אסור לעשות מצוות? כבד את השם מהונך, מגרוך, יש לך כישרון, תבוא ותשמח את החתן. מה יקרה לך? אני מוכן לשלם לך כמה גרושים", יציע המציע התורן ולא יצליח לצלוח את חומת הסירוב. הוראה של אבא.

זולת יהודה.

וגם הוא, רק לאחרונה הפר את הסטטוס קוו.

ואיש במשפחה אינו יודע.

לא באופן רשמי ולא במוצהר או בפרסום, אולם כאשר מתבקש יהודה, לאחרונה, לבטא את כישוריו המוזיקליים באירוע ביתי כלשהו של שמחה יהודית - שבע

ברכות, פדיון הבן, בר מצווה, סיום מסכת נכבדה - הריהו מביע הסכמה מהירה בתנאי קודם לנגינה שהאירוע נערך בסלון ביתי או באחד מיתר חדרי הבית ולא במקום ציבורי, ומביא הוא עמו בעגלת קניות מתגלגלת את אורגן ה־ Yamaha Genos 2 שלו, מתמקם עמו בפניה, ובתוך רגעים מספר פורטות כריות אצבעותיו בקלילות מרצדת על קלידי האורגן והמוסיקה מחלחלת לחדרי הלבבות המגיבים בהתפעלות. מטיב נגן הוא.

הנגינה האקראית, מעט פה וקצת שם, אינה פוגעת בהתמדתו. יהודה אוהב ללמוד תורה ואינו זקוק לדיברונים חיצוניים כדי לפתוח את השולחן ערוך חושן משפט ולצלול לתוכו בהנאה צרופה. הנגינה שלו בשמחות זרים, עראית היא, ומתנגנת רק בלילות. ובסודות. בלומה אשתו יודעת שנגינה מחוץ לחוג המשפחה אינה מקובלת על חמיה ודי חוששת מה יקרה כשאביגדור שיידר ישמע על כך שבנו יהודה מפר את העיקרון המקודש.

ראשית, איננה רוצה שיצטער חמיה. איש טוב הוא ומדוע שיצטער. די לו בצער התאלמנותו. שנית, מפחדת היא ממתיחות שתתקדם בין האב לבנו. הברז החודשי המאפשר ליהודה לשקוד על התורה בראש רגוע ובלב נקי מדאגה. ובלומה משתוקקת לבית של תורה עד זיבולא בתרייתא, והיא יודעת שמשמעות הביטוי היא 'הרגב האחרון'. נימוקים רבים חוברים בתוכה נגד הנגינה המחתרתית של יהודה. ומשוכנעת היא שאם חפץ יהודה בנגינה, טוב יעשה אם יטווה שיחה גלוית לב עם אביו מולידו ואוהבו. אלא שיהודה בוחר ללכת במשעול סתרים, בינתיים.

ומפחדת בלומה. "אם יש לך מקצוע, יודקה, תתפרנס לבד", יגיד אביגדור לכשישמע, ודי יצדק אם ייעלב מן ההסתרה יותר מאשר עצם הנגינה. ברם, בלומה אינה מתערבת לכתוש את החלטתו של אישה, איש התורה. יהודה, אברך מעודן ובן עלייה, יודע את אשר הוא עושה ואל לה להידיחף בינו לבין אביו. "אני חייב את זה לעצמי, ואני חייב שבינתיים זה יתנהל ככה", מסביר יהודה ונדמה לה שעניו מתחננות לבל תמשיך לשאול, וכבר ותיכף ומיד די לה לבלומה בהסבר זה ואינה מוסיפה עוד לדבר בנושא.

*

אחת לשבוע, בשעת לילה שאינה מאוחרת, עושה יהודה את צעדיו לתחנת האוטובוס הקרובה לביתו ונוסע לשכונה משכונות ירושלים הדרומיות, שם מתכנס הוא באולפן תת־קרקעי שנבנה על שני חניות מאוגדות, ולומד את תורת ההלחנה מפיו ומפני כתביו של נחמיה רכציין, מלחין נודע בציבור החרדי המשמש גם כמנצח תזמורת מבוקש ופופולארי בחתונות יוקרה ובדינרים אקסקלוסיביים.

רכציין, היושב מחצית היום בכולל ויהי מה, אינו מקבל כל אחד כתלמיד והקורסים הפרטיים שלו ללימודי הלחנה יקרים להחרד, אך מצדיקים את מחירם המרקיע עננים. את יהודה הוא קיבל כתלמיד לעניין מן המניין אחרי מבחן דרוך למדי שכלל פריטת פסנתר לפי מגילות תווים שונות שהציב נחמיה לתלמידו, ששוטט בעיניו על התווים כזקן ומורגל ושייט על הפסנתר בקלות של נשר. רכציין הוקסם והלך שבי. "יש לך כישרון אדיר ונדיר, מר שיידר. אני יודע מה שאני אומר. ראיתי הרבה מתלמידים בחיי. ואתה מזן נדיר. טוב שבאת. תקשיב לי, אתה הולך להיות אחד המלחינים הגדולים של הציבור החרדי".

הוא התחיל ללמוד הלחנה, יהודה. בלי לעדכן את אביגדור האבא שאוהב לדעת כל נשימה וכל פסיעה שפוסעים ונושמים יוצאי חלציו. הוא שילם טבין ותקילין על לימודי ההלחנה, בלי לידע על כך את אבא אביגדור שמזרים לו כל חודש תמיכה הגונה כדי שיוכל לשבת וללמוד תורה ברגיעה. יהודה שאל רב אם עליו לעדכן את אביו והרב התלבט עם עצמו והרהר ממושכות, ומשך בזנב זקנו משיכה פורתא, ואמר לו: "אם אבא לא התנה איתך את התמיכה בכך שלא תתעסק בשום עיסוק מחוץ לשעות הכולל, אין כאן בעיה, אבל אל תמשוך את זה יותר מדי זמן כי גלאט לגמרי זה בטח לא. תחליט כבקר עִפְשִׁיו שביום מן הימים תעדכן את אבא ואולי אפילו, אם יבקש החזר כספי, תבוא לשאול שוב. זאת אומרת, את הכסף ללימודי ההלחנה בוודאי אל תיקח מהכספים שאבא מעביר לך".

לומד יהודה שיידר את רזי ההלחנה ביסודיות, בשיעור חד־שבועי פרטי שנמשך שעה ומחצה - בחציו הראשון של השיעור מסביר לו נחמיה רכציין הסבר תיאורטי מלווה בהמחשות, ובחצי השני - אחרי הפסקת קפה ותרגימה - מחליפים הם כיסאות ומקומות ומיישם התלמיד יהודה

את התיאוריה על הפסנתר או על האורגן, תלוי בחומר הנלמד, ביישום פרקטי הנעשה בהכוונת מורו ורבו.

הם הספיקו לערוך היכרות נעימה עם הסולמות שעד כה הכירים יהודה בהיכרות טבעית בלתי רשמית, ועתה לומד הוא עליהם ואותם. ידיו המאומנות עוברות בקלות בין הסולמות, וגם מטפסות יפה בסולם עצמו, אם בסולם המז'ורי ואם בסולם המינורי, עד שנחמיה כה מתפעל ומכנה אותו בכינוי 'בעל הסולם'.

אחרי כעשרה מפגשים שהשביחו לאין ערוך את נגינתו של יהודה, כך שאפילו האחים והאחיות ציינו במפגשי המלווה מלכה כי נגינתו האורגנית, שתמיד הייתה משובחת, עברה איזה ליטוש מקצועי ושאלוהו גלויות אם הוא עשה משהו בנדון, וספגו חיוך תגובתי - עברו השניים ללמוד על המודוסים, אותן תבניות צלילים עתיקות בעלות הטעם הייחודי.

יהודה התחבר ביותר למודוס הדורי, ופחות למודוס המיקסולודי, ועוד יותר פחות למודוס הפריגי, מה שריגש את המורה נחמיה. "אתה לא רק זן נדיר, אלא גם אדם עם איכות פנימית", החמיא המורה, "אני מנתח את האישיות של הבנאדם לפי סוג המוזיקה שמעוררת אותו, שתדע לך".

ביו לבינו הרר יהודה כי הוא בא לאולפן הצר של נחמיה רכציין כדי ללמוד הלחנה ולא בשביל לספוג שיעורי השקפה, אולם מפיו החוצה לא אמר מילה. המורה מקצועי, ברוך השם, ומקדם אותו יפה, ישתבח שמו. אין טעם בוויכוחים צדדיים. בקרוב הם עומדים להתקדם לכיוון ה'שטייגרים' ואז הוא יקבל שיעורי־בית: להלחין שיר משל עצמו - ובזה ייבחן.

*

"שלמה־נתן, תעזור לי עם המרק?", התרומם אביגדור שיידר מכיסא מלכותו בראש השולחן לעבר המטבח. איש מהצאצאים לא הורשה לעזור ללא בקשה מפורשת של האבא. הפעם זכה שלמה־נתן בקבלת הרשאת עזרה.

"אני מודאג מיהודה", לחש אביגדור, מכבה את האידנדוקציה ומעביר את סיר המרק אל השיש. ניחוח מחמם של מרק אפונה התפזר במטבח ופלש לסלון, מעלה נוסטלגיה תוגתית. מרק אפונה היה המרק של אימא.

"למה?"

"לא יודע להגדיר. משהו בו לא ברור לי בזמן האחרון. הוא מדי מהורהר עם עצמו. זה לא יהודה שאני מכיר. שאלתי אותו השבוע בטלפון אם הכול בסדר והוא אמר שכן. תגשש לי בבקשה. אני מודאג".

"מה בדיוק לגשש? תכוון אותי. מה אתה רואה עליו?", פתח שלמה־נתן את מגירת הסכו"ם והרעיש בכוונה בשקשוק הכפות. הם אינם יכולים להתעכב יותר מן הצורך בלי לעורר חשד וגל של בירורים מאוחרים על ידי האחים.

"קרה לי לאחרונה שדיברתי אליו כמה פעמים והוא היה שקוע ולא הבחין. זאת אומרת, משהו תופס לו את הראש. משהו מטריד אותו. תבדוק בשבילי מה זה, אבל בעדינות. הילד הזה חריף מאוד ואם לא תעשה את הבירור בעדינות הוא יבין ששלחתי אותך. לכן דבר ראשון תחכה כמה ימים. שהוא לא יקשר".

הם נכנסו אל הסלון. שלמה־נתן עם קדרת המרק. אביגדור עם ערימת כפות מזהבות וצלוחיות של שקדי מרק וקורטונים.

"אבא, מתי תשב כמו מלך על כיסא מלכותך ותיתן לנו לשרת אותך? אם אימא היתה רואה מה הולך פה היא הייתה אומרת שהחינוך שלנו נכשל", אבא־נה רוחמה.

"כשמצייתים לאבא זה אומר שהחינוך הצליח. לא נכשל. ברוך השם לא נכשל", החל אביגדור ביציקת המרק הרוחת לצלחות הפורצלן המעוטרות. "אל תשכחו לאכול שום, ילדים. סגולה מהבעל שם טוב לאכול שום חי במלווה־מלכה", חזר על אמרתו הקבועה לכל שבוע.

יהודה אכל רק את מחצית תכולת צלחתו, הבחין אביגדור. גם שלמה־נתן שם לב. אם אבא לא היה מדבר איתו, הוא לא היה שם לב. קורה שאין תיאבון אחרי שבת. אחרי המרק אמר אבא שהבשר צריך עוד קצת זמן בתנור וזה זמן לנגן. הם שלפו את הכלים, ויהודה התמקם ליד האורגן. צלילי 'ידיד נפש' הציפו את הבית. אין כמו מוסיקה כדי לקרב את הקרובים ולהמיס דאגות.

מלבד דאגתו של אבא לשלום בנו.

(המשך יבוא אי"ה)

נהגיאות עצמאית

פרק ב: הלחנת סודות

הבטיחו סינון וקיבלת הצפה?

בפעם הבאה רק מערכת הגנה

הדון מערכת ההגנה היחידה הצרובה בליבת המכשיר ונתנת לך כל מה שאתה צריך, נקי מהשורש בבלעדיות גם בתוכן היישומים

★
מקצוענים
מליצים:
מהניסיון -
רק הדון!

***3230**

